



مجموعه سوالات طبقه بندی شده امتحانات نهایی

فارسی دوازدهم

رشته های تجربی - ریاضی - انسانی - معارف

از خرداد ۱۳۹۸ تا مرداد ۱۴۰۳

■ درس ۱ تا ۱۸ ■ درس به درس ■ همراه با پاسخنامه

گردآورنده: ولی مسعودی

۰۹۱۱۱۷۸۱۷۰۷

valimasoudi44

www.valimasoudi.ir



نوبت دوم

بخش دوم

درس ۱۰ تا ۱۸

از سؤال ۲۲۸ تا ۴۳۴



فصل شکوفایی

درس دهم

گنج حکمت: تیرانا!



قلمرو زبانی

املاي واژه

۲۲۸- املاي درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) غرق غباریم و (غربت / قربت) با من بیا سمت باران
(ب) دیروز در (قربت / غربت) باغ من بودم و یک چمن داغ
(خرداد ۱۴۰۰)
(دی ۱۴۰۰) امروز خورشید در دشت آینه‌دار من و تو

دستور

۲۲۹- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

- دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو
دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ
(مرداد ۱۴۰۳)
امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو
امروز خورشید در دشت، آینه‌دار من و تو
(الف) در ابیات بالا جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.
(ب) در بیت دوم، نوع «واو» مشخص شده، عطف است یا ربط؟

۲۳۰- در کدام بیت، هر دو نوع «و» (عطف و ربط) به کار رفته است؟

- (الف) چون رود امیدوارم، بی‌تابم و بی‌قرارم
(ب) ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی
(شهریور ۱۴۰۲)
من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو
دلت خلد است خالی ساز از طاووس و شیطان

۲۳۱- حذف را در بیت زیر مشخص کنید و نوع آن را بنویسید.

- دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو
(خارج ۱۴۰۰)
امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو

پاسخ

۲۲۸- (الف) غربت / غربت (دوری، بیگانگی): هم‌آوا با قربت (نزدیکی، خویشی) (ب) غربت

۲۲۹- (الف) دیروز اگر سوخت غم برگ و بار من و تو (ب) ربط

۲۳۰- الف (مصرع اول: ربط / مصرع دوم: عطف) ۲۳۱- حذف فعل بعد از منادا به قرینه معنایی (ای دوست! آبا تو هستم)

۲۳۲- در بیت «غرق غباریم و غربت، با من بیا سمت باران صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو»: (دی ۱۴۰۱)
الف) کاربرد کدام نقش تبعی در مصراع دوم مشهود است؟
ب) مصراع نخست را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید.

۲۳۳- با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۰)
«آن‌جا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟»
الف) نوع «واو» در مصراع اول، حرف ربط است یا عطف؟
ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟

قلمرو ادبی

۲۳۴- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (شهریور ۱۴۰۰)
این فصل، فصل من و توست فصل شکوفایی ما برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو (تضاد - تکرار)

۲۳۵- در بیت زیر، مفهوم نمادین «رود» و «دریا» را بنویسید. (خرداد ۹۹)
«چون رود امیدوارم، بی‌تابم و بی‌قرارم من می‌روم سوی دریا جای قرار من و تو»

۲۳۶- کدام آرایه ادبی در بیت زیر دیده می‌شود؟ (خرداد ۹۹)
«چون رود امیدوارم، بی‌تابم و بی‌قرارم من می‌روم سوی دریا جای قرار من و تو»
الف) تضمین ب) ایهام ج) حسن تعلیل د) حس آمیزی

قلمرو فکری

معنی شعر

۲۳۷- معنی موارد زیر را به نثر روان بنویسید.
۱- من می‌روم سوی دریا جای قرار من و تو (خرداد ۱۴۰۳)
۲- آن‌جا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟ (خرداد ۱۴۰۲)
۳- ز خورشید و از آب و باد و خاک نگردد تبه نام و گفتار پاک (شهریور ۱۴۰۱)
۴- امروز خورشید در دشت، آینه‌دار من و تو (دی ۱۴۰۱)
۵- با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو (دی ۱۴۰۰)

پاسخ

۲۳۲- الف) معطوف (تو) ب) غرق غبار و غربتیم. با من سمت باران بیا ۲۳۳- الف) عطف ب) چشمان
۲۳۴- تکرار (فصل، من و تو) ۲۳۵- رود ← جریان‌های انقلابی / دریا ← وحدت و یکپارچگی
۲۳۶- گزینه ب) ایهام / قرار: ایهام: ۱- آرامش ۲- وعده‌گاه، میعادگاه
۲۳۷- ۱- من به‌سوی همبستگی و وحدت مردم می‌روم (به جریان انقلاب می‌پیوندم)، جایی که وعده‌گاه و محل آرامش ماست.
۲- در دوران تسلط حکومت ظلم، در محیط پر از غم و رنج جامعه، چشمان ما، شاهد ظلم و ستم بود.
۳- هیچ‌یک از پدیده‌های جهان، آوازه نیک و گفتار پاک را نابود نمی‌کنند.
۴- اکنون خورشید آزادی و امید / امام، در فضای کشور، روشنی‌بخش ماست.
۵- با این انقلاب، تو هم به پا خیز که حتی اگر در این راه شهید هم شدیم، انقلاب و آزادی به‌عنوان یادگار ما در وطن باقی می‌ماند.

درک مطلب

- ۲۳۸- مقصود نهایی شاعر از بیت زیر چیست؟
آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد
غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟
(شهریور ۱۴۰۲)
- ۲۳۹- نویسنده در عبارت زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟
نه همین مهربانی را به مهر، که پاداش هر زخمه سنگی را دست‌های کریم تو میوه‌ای چند شیرین ایثار کند.
(خارج ۱۴۰۲)
- ۲۴۰- منظور از قسمت‌های مشخص شده را بنویسید.
الف) تو اگر آن مایه کرامت را از مادر به میراث می‌داشتی، می‌بایست همانند با درختان بارور، بخشنده‌گی و ایثار را سراپا دست باشی.
ب) دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو
(خارج ۱۴۰۲)
- ۲۴۱- در بیت زیر منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟
«با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»
(خرداد ۱۴۰۰)

پاسخ

- ۲۳۸- شکوه و شکایت از اوضاع نابسامان جامعه قبل از انقلاب اسلامی (یا هر پاسخ درست دیگر)
۲۳۹- بخشنده‌گی
۲۴۰- الف) منظور از مادر — طبیعت ب) دیروز — دوران قبل از انقلاب / باغ — کشور
۲۴۱- نسیم سحرخیز — انقلاب و قیام مردم / باغ — وطن، کشور

✽ درس یازدهم

آن شب عزیز

شعرخوانی: شکوه چشمان تو

✽ قلمرو زبانی ✽

معنی واژه

۲۴۲- برای واژه مشخص شده عبارت «وقتی تعلل کردند موظفشان کردید که بروند.» یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید.
«صبح است ساقیا قدحی پر شراب کن / دور فلک درنگ ندارد شتاب کن» (خارج ۱۴۰۱)

۲۴۳- از داخل پرانتز واژه مناسب برای معنی انتخاب کنید.
«واحد نظامی که معمولاً شامل سه گروهان است.» (گردان / هنگ) (خارج ۱۴۰۰)

۲۴۴- برای واژه «حزین» یک مترادف و یک متضاد بنویسید. (دی ۹۸)

املا

۲۴۵- از میان واژگان زیر، املای کدام واژه، به هر دو شکل صحیح است؟
«اتراق / اطراق»، «جناق / جناغ»، «حتاکی / هتاکی»، «حمایل / همایل» (خرداد ۱۴۰۲)

۲۴۶- در کدام گزینه املای واژه‌ای غلط است؟ شکل درست آن را بنویسید.
الف) نمی‌پذیرفتید، بهانه می‌آوردید و طفره می‌رفتید.
ب) آن وقت من هرچه اسرار و تعارف می‌کنم، تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی. (خرداد ۱۴۰۲)

۲۴۷- در عبارت زیر، املای واژه‌ای نادرست است؛ شکل درست آن را بنویسید.
صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود حزم می‌کرد. (شهریور ۱۴۰۱)

۲۴۸- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- ۱- تنها برای تعلیم گرفتن، (شیخ / شبه) شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم. (شهریور ۱۴۰۱)
- ۲- صدایی که می‌آمد (هزین‌ترین / حزین‌ترین) و عاشقانه‌ترین صدایی بود که می‌آمد. (شهریور ۹۸)
- ۳- می‌دانید که من بیش از همه (مُسر / مُصر) بودم در شنیدن حرف‌های شما. (خرداد ۹۹)

۲۴۹- در همه گزینه‌ها به جز گزینه نادرستی املایی دیده می‌شود.
(۱) بچه‌ها هم انگار از دست آن ذله شده بودند و تکبیر می‌گفتند.
(۲) تنها و تنها برای تعلیم گرفتن، شبه شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم.
(۳) عمق گودال آن قدر نبود که بتواند جسّه آدمی را در خود بگیرد.
(۴) به سمت خاکریز می‌رفتند و آخرین رمغ‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند. (خرداد ۹۹)

✽ پاسخ ✽

۲۴۲- درنگ / تعلل: عذر و دلیل آوردن، به تعویق انداختن چیزی یا انجام کاری، درنگ، اهمال کردن

۲۴۳- گردان ۲۴۴- مترادف ← غم‌انگیز / متضاد ← شاد ۲۴۵- اتراق / اطراق - جناق / جناغ

۲۴۶- گزینه ب: اسرار (نادرست) / اصرار (درست) / ۲۴۷- حزم (نادرست) / هضم / هضم (گوارش، تحلیل): هم‌آوا با حزم (دوراندیشی)

۲۴۸- (۱) شب ۲) حزین‌ترین ۳) مصر ۲۴۹- گزینه ۱ ۲) شبه ← شیخ ۳) جسّه ← جثّه ۴) رمغ ← رمق

دستور

۲۵۰- نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید.
شما «یا مهدی» غریبانه‌ای گفتید و تفنگ از دستتان افتاد.

۲۵۱- در عبارت «عشقم به این بود که حرفتان را بشنوم، الان هم دوستان دارم؛ بیشتر از همیشه.»:
(الف) جمله پیرو یا وابسته را مشخص کنید.
(ب) نقش ضمیر متصل (پیوسته) در جمله سوم بنویسید.

۲۵۲- در نوشته «فکر کردم اگر پیش‌تر بروم، به حتم گم می‌شوم. بر تل خاکی نشستیم. حتی اگر من صدایتان نمی‌کردم، متوجه حضور من نمی‌شدید.»
(الف) زمان کدام فعل «مضارع التزامی» است؟
(ب) در واژه «صدایتان» نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» چیست؟

۲۵۳- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.
همراهی با شما را دوست‌تر داشتیم. بی‌آن‌که بدانید تعقیبتان کردم و نفهمیدم چه قدر از سنگرها فاصله گرفته‌ایم.
(الف) زمان کدام فعل «ماضی نقلی» است؟
(ب) در واژه «تعقیبتان»، مرجع ضمیر پیوسته «تان» چیست؟

۲۵۴- نوع ضمیرهای عبارت «به پشت سرتان رفتم تا بتوانم همچنان با شما باشم.» را مشخص کنید.

۲۵۵- با توجه به عبارت «از رد صدای شما می‌بایست پیدایتان می‌کردم.»:
(الف) نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» متمم است یا مفعول؟
(ب) زمان فعل «پیدا می‌کردم» را بنویسید.

۲۵۶- با توجه به نوشته زیر، درستی یا نادرستی موارد داده‌شده را تعیین کنید.
«عشق کردم از اینکه فهمیده‌اید، انهدام آن تیربار، کار من بوده‌است.»
(الف) زمان هر دو فعل «فهمیده‌اید» و «بوده‌است»، ماضی نقلی است.
(ب) در گروه اسمی «انهدام آن تیربار»، واژه «تیربار» هسته گروه اسمی است.

درست	نادرست
درست	نادرست

پاسخ

- ۲۵۰- یا مهدی: مفعول (چه چیز را گفتید؟ - یا مهدی را) / تفنگ: نهاد
۲۵۱- (الف) حرفتان را بشنوم («که»: پیوند وابسته‌ساز) (ب) تان: مفعول (شما را دوست دارم)
۲۵۲- (الف) بروم (ب) مفعول (شما را صدا نمی‌کردم)
۲۵۳- (الف) گرفته‌ایم (ب) شما (شما را تعقیب می‌کردند)
۲۵۴- تان: ضمیر پیوسته (متصل) / شما: ضمیر گسسته (جدا)
۲۵۵- (الف) مفعول (شما را پیدا می‌کردم) (ب) ماضی استمراری
۲۵۶- (الف) درست (ب) نادرست / تیربار: مضاف‌الیه / انهدام: هسته / آن: صفت مضاف‌الیه

قلمرو ادبی

آرایه‌های ادبی

۲۵۷- در بیت «لبریز زندگی است نفس‌های آخرت / آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه»، مصراع اول، آرایه «حسن تعلیل» دارد یا «تناقض»؟
(خرداد ۱۴۰۱)

۲۵۸- با توجه به رباعی زیر به پرسش‌های داده‌شده پاسخ دهید.

کس چون تو طریق پاک بازی نگرift
 زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت

با زخم نشان سرفرازی نگرift
 حیثیت مرگ را به بازی نگرift!

الف) واژه «زخم» با کدام واژه ارتباطی مبتنی بر تشبیه دارد؟

(ب) آرایه‌های ادبی «تشخیص» و «کنایه» را در مصراع پایانی مشخص کنید.

۲۵۹- آرایه متناسب با ترکیب مشخص شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (خرداد ۱۴۰۰)

صدای تو یخانه، صدای خشک کلاش را در خود هضم می‌کرد. (متناقض نما / حس آمیزی)

۲۶۰- با توجه به نوشته زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«زمزمه لطیف و ملایم شما گمان مرا تأیید کرد. می‌بایست مخفیگاهی پیدا کنم. جز گودالی، کجا می‌توانست مخفیگاه من باشد؛ در زمانی که ماه داشت سر بلند از پشت ابرهای تیره بیرون می‌آمد.»

الف) کدام واژه آرایهٔ «تشخیص» ایجاد کرده است؟
ب) در کدام قسمت، آرایهٔ «حس آمیزی» دیده می شود؟

حفظ شعر

۲۶۱- مصراع دوم بیت مقابل را بنویسد.

ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد

۲۶۲- بیت زیر را به شکلی درست کامل کنید.

دارد اسارت تو به زینب اشارتی

۲۶۳- مصراع دیگر است زیر را انتخاب کنید.

آه این سر بریده ماه است در یگاہ؟

(۱) یا ماہ ہے، ملاحظہ افتادہ ہیں، راہ؟
(۲) یا نہ سر پر بدۂ خورشید شامگاہ؟

۲۶۴- مصرع نخست کدام بیت نادرست است؟ (شهریور ۱۴۰۱)

الف) ماہ آمدہ بہ دیدن خورشید، صبح زود
یا ماہ بہ ملاحظہ افتادہ بین راہ؟

(ب) لبریز زندگی است نفس‌های آخرت

آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه

۲۶۵- بیت زیر را به درستی کامل کنید.

آوردہ مرگ، گرم بہ آغوش تو پناہ

پاسخ

۲۵۷- تناقض (لبریز زندگی، بودن نفس‌های آخر) (۲۵۸- الف) نشان (زخم مانند نشان است) (ب) تشخیص: حیثیت داشتن مرگ /

کنایه: به بازی گرفتن: کم ارزش شمردن ۲۵۹- حس آمیزی ۲۶۰- الف) ماه (ماه سر بلند بیرون می آمد) ب) زمزمه لطیف و ملایم

۲۶۱- یوسف، بگو که هیچ نباید پرواز چاه ۲۶۲- از اشتیاق، کیست که حشمت کشیده راه

۲۶۳- ۲ ۲۶۴- الف (درست آن: خورشید، به، حفاظ نشسته به روی خاک) ۲۶۵- لبریز زندگی، است نفس‌های آخرت

(خرداد ۱۴۰۳)

۲۶۶- درستی یا نادرستی جمله زیر را مشخص کنید.

«سانتاماریا اثر رضا امیرخانی، نویسنده معاصر، درباره دفاع مقدس است.»

قلمرو فکری

معنی نثر

۲۶۷- معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(خارج ۱۴۰۲)

۱- گفتید: «از شامه قوی شما تشخیص بوی حمله غریب نیست.»

(خرداد ۱۴۰۱)

۲- توپخانه شروع کرده بود و صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود هضم می کرد.

(شهریور ۱۴۰۱)

۳- سعی کردم که پا جای پای شما بگذارم؛ مثل برق و باد خودم را به سنگر برسانم.

(خرداد ۱۴۰۰)

۴- طفره می رفتید ولی اصرارهای من، عاقبت شما را متقاعد کرد.

(شهریور ۱۴۰۰)

۵- دستتان را بر چشم های درشتان حمایل کرده بودید.

درک مطلب

۲۶۸- مقصود از آخرین جمله عبارت «با آخرین رمق هایتان داد زدید و به همه دستور دادید که بروند به یک نفر هم

(خرداد ۱۴۰۲)

گفتید که به برادر محسن خبر بدهد که ادامه حمله را در دست بگیرد.» چیست؟

(خارج ۱۴۰۲)

۲۶۹- منظور از «خواب را مزمه کنید، بچشید ولی سیر نخواستید، ایستاده یا نشسته بخوابید.» چیست؟

(خرداد ۹۸)

۲۷۰- با توجه به رباعی زیر به پرسش ها پاسخ دهید.

با زخم نشان سرفرازی نگرفت

کس چون تو طریق پاکبازی نگرفت

حیثیت مرگ را به بازی نگرفت!

زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت

الف) مخاطب شاعر در این دو بیت کیست؟

ب) مقصود از «طریق پاکبازی» و «به بازی گرفتن مرگ» چیست؟

پاسخ

۲۶۶- نادرست (اثر سید مهدی شجاعی)

۲۶۷- ۱- گفتید: از حس بویایی قوی شما تشخیص نشانه های حمله عجیب نیست.

۲- آتش توپخانه آغاز شده بود و صدای ترسناک آن، صدای ضعیف اسلحه کلاش را محو می کرد.

۳- سعی کردم دقیقاً از شما پیروی کنم؛ به سرعت خودم را به سنگر برسانم.

۴- خودداری می کردید اما اصرارهای من شما را مجاب و راضی کرد.

۵- دستتان را روی چشم های درشتان محافظ کرده بودید.

۲۶۸- به عهده گرفتن فرماندهی

۲۶۹- نیمه هوشیار بخوابید و به خواب عمیق فرونروید.

۲۷۰- الف) جانبازان یا شهدای جنگ ب) طریق پاکبازی: از جان گذشتگی / به بازی گرفتن مرگ: بی اعتبار دانستن مرگ

گذر سیاوش از آتش

درس دوازدهم

گنج حکمت: به جوانمردی کوش

قلمرو زبانی

معنی واژه

۲۷۱- برای واژه مشخص شده یک برابر معنایی مناسب بنویسید.
(خرداد ۱۴۰۱)
اگر کوه آتش بود بسپرم

۲۷۲- در بیت زیر کدام واژه متضاد واژه «شاد» است؟
(شهریور ۹۹)
«چو بشنید خسرو، از آن شاد گشت روانش ز اندیشه آزاد گشت»

۲۷۳- برای واژه «حیله‌ها» معادل معنایی از عبارت زیر انتخاب کنید.
(خارج ۹۸)
«یکی را از ملوک عجم جور و اذیت آغاز کرده تا به جایی که خلق از مکاید فعلش به جهان برفتند.»

املا

۲۷۴- در بیت زیر «غلط املایی» را مشخص کنید و شکل صحیح آن را بنویسید.
(شهریور ۱۴۰۲)
چنان آمد اسپ و قباى سوار که گفتی ثمن داشت اندر کنار

۲۷۵- در هریک از جمله‌های زیر، املای درست را از داخل کمانک برگزینید.

۱- از مکاید فعلش به جهان برفتند و از گُربت جَورش راه (قربت / غربت) گرفتند. (خرداد ۱۴۰۲)

۲- سیاوش که (آزرم - آذرَم)، حیا و پاکدامنی آموخته‌است، تن به گناه نمی‌سپارد. (خارج ۱۴۰۲)

۳- باری به مجلس او در، کتاب شاهنامه همی‌خواندند در (زوال / ذوال) مملکت ضحاک و عهد فریدون. (دی ۱۴۰۱)

۴- چو او را بدیدند (برخواست / برخواست) غو (شهریور ۱۴۰۲)

۵- که دوزخ مرا زین سخن گشت (خار / خوار) (خارج ۱۴۰۱)

۶- از این تنگ (خوار / خار) است اگر بگذرم (خرداد ۱۴۰۰)

۷- چنان آمد اسپ و قباى سوار که گفتی (ثمن / سمن) داشت اندر کنار (خارج ۹۹)

پاسخ

۲۷۱- طی کنم، می‌پیمایم ۲۷۲- واژه اندیشه: اندوه، ترس، اضطراب، فکر

۲۷۳- مکاید / مکاید: چ مکیده یا مکیدت؛ کیده‌ها، مکرها، حیله‌ها

۲۷۴- ثمن (نادرست) / سمن (درست) / سَمَن نوعی درخت گل: هم‌آوا با ثَمَن (قیمت چیزی، بها) /

۲۷۵- ۱- غربت / غربت: غریبی، دوری از خانمان: هم‌آوا با قربت (نزدیکی، خویشی) ۲- آزرم ۳- زوال

۴- برخاست / خاست (برخواست، بلند شد): هم‌آوا با خواست (طلبید، خواهش، اراده)

۵- خوار / خوار (پست، بی‌ارزش): هم‌آوا با خار (تیغ گیاه) ۶- خوار ۷- سمن

دستور

- ۲۷۶- کاربرد معنایی فعل «شد» در کدام بیت متفاوت است؟
(شهریور ۱۴۰۲)
- الف) پراندیشه شد جان کاووس کی
ب) بدان گه که شد پیش کاووس باز
ج) سراسر همه دشت بریان شدند
د) نخستین دمیدن سیه شد ز دود
- ز فرزند و سودابه نیک پی
فرود آمد از باره، بردش نماز
بر آن چهر خندانش گریان شدند
زبانه برآمد پس از دود، زود
- ۲۷۷- در عبارات زیر، فعل «بسازند» را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.
(دی ۱۴۰۲)
- ساسانیان برای این که بتوانند دیواره‌های مرزی استواری بسازند، مجبور شدند مدتی با دشمنان نواحی شمال شرقی ایران بسازند.
- ۲۷۸- فعل «ساخت» در مصراع «نشد تنگ‌دل، جنگ آتش بساخت» با همین واژه در کدام گزینه کاربرد معنایی یکسانی دارد؟
(شهریور ۹۹)
- ۱) او در مراغه رصدخانه‌ای بزرگ ساخت.
۲) آن نامدار لشگری عظیم ساخت.
۳) استاد موسیقی، آهنگ زیبایی ساخت.
۴) او با ناملایمات زندگی ساخت
- ۲۷۹- تفاوت معنایی فعل «نواخت» را در ابیات زیر بررسی کنید.
(خارج ۱۴۰۲)
- الف) بنده حلقه‌به‌گوش ار نوازی، برود
ب) ای مشت زمین بر آسمان شو
لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه‌به‌گوش
بر وی بنواز ضربتی چند
- ۲۸۰- تفاوت معنایی فعل «گرفت» را در مصراع‌های زیر بررسی کنید.
(دی ۱۴۰۱)
- الف) ز کردار بد پوزش اندر گرفت
ب) محتسب مستی به ره دید و گریانش گرفت
- ۲۸۱- در بیت «به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت صد کاروان»:
(خرداد ۱۴۰۲)
- الف- کدام واژه در جایگاه «ممیز» است؟
ب- جمله «پیرو» یا «وابسته» را مشخص کنید.
- ۲۸۲- نقش واژه‌های مشخص شده را در بیت زیر بنویسید.
(خارج ۱۴۰۱)
- رخ شاه کاووس پرشرم دید
سخن گفتنش با پسر نرم دید
- ۲۸۳- با توجه به بیت «کزین دو یکی گر شود نابه‌کار / از آن پس که خواند مرا شهریار؟» به پرسش‌ها پاسخ دهید.
(خارج ۱۴۰۰)
- الف) جمله وابسته (پیرو) را بنویسید.
ب) نقش «شهریار» چیست؟
- ۲۸۴- با توجه به جمله زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.
(شهریور ۱۴۰۰)
- «سیاوش، فرزند کاووس، شاه کیانی است که رستم به او رسم پهلوانی می‌آموزد.»
الف) کدام گروه اسمی، نقش دستوری «مفعول» دارد؟
ب) یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید.
ج) گروه اسمی «شاه کیانی» مسند است یا بدل؟

پاسخ

- ۲۷۶- گزینه ب (شد به معنی رفت)
۲۷۷- بسازند (اولی): درست کنند / بسازند (دومی): سازش و مدارا کنند.
۲۷۸- گزینه ۲ (ساخت: آماده شد)
۲۷۹- الف) لطف و مهربانی نکنی ب) بزن ۲۸۰- الف) آغاز کرد ب) اخذ کرد
۲۸۱- الف) کاروان ب) تا ساروان هیون آرد از دشت صد کاروان ۲۸۲- رخ: مفعول / پسر: متمم
۲۸۳- الف) ازین دو یکی گر شود نابه‌کار ب) مسند (خواندن در معنی نامیدن)
۲۸۴- الف) رسم پهلوانی ب) اضافی: فرزند کاووس یا رسم پهلوانی / وصفی: شاه کیانی ج) بدل

(شهریور ۹۹)

۲۸۵- با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

سیاوش چنین گفت کای شهریار که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار
 پراندیشه شد جان کاووس کی ز فرزند و سودابه نیک‌پی
 الف) کدام واژه در نقش منادا به کار رفته است؟ (ب) کارکرد «را» در بیت اول چیست؟
 ج) در بیت دوم یک ترکیب اضافی بیابید و بنویسید.

(خرداد ۹۹)

۲۸۶- نقش دستوری ضمائر مشخص شده را بنویسید.

الف) که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار (ب) روانش ز اندیشه آزاد گشت

(دی ۹۹)

۲۸۷- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

چنان آمد اسب و قبای سوار که گفתי سمن داشت اندر کنار
 الف) یک حرف ربط وابسته ساز بیابید. (ب) ترکیب «قبای سوار» وصفی است یا اضافی؟
 ج) کدام نقش تبعی در این بیت به کار رفته است؟

(خارج ۱۴۰۱)

۲۸۸- بیت زیر را از شیوه بلاغی به شیوه عادی برگردانید.

نهادند بر دشت هیزم دو کوه جهانی نظاره شده هم‌گروه

قلمرو ادبی

(دی ۱۴۰۲)

۲۸۹- در بیت زیر، کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ مفهوم آن را مشخص کنید.

سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندانش گریان شدند

(شهریور ۱۴۰۲)

۲۹۰- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

سیاوش سیه را به تندی بتاخت نشد تنگ‌دل، جنگ آتش ساخت (مجاز- تشخیص)

۲۹۱- بیت «چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی‌گناهان نیاید گزند» بیانگر کدام «زمینه حماسه» است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

(خرداد ۱۴۰۱)

۲۹۲- در همه ابیات به جز گزینه زمینه «ملی» حماسه آشکار است.

- ۱) پراگنده کافور بر خویشتن چنان چون بود رسم و ساز کفن
- ۲) چنین است سوگند چرخ بلند که بر بی‌گناهان نیاید گزند
- ۳) رخ شاه کاووس پرشرم دید سخن گفتنش با پسر نرم دید
- ۴) بدان‌گاه سوگند پرمایه شاه چنین بود آیین و این بود راه

(خارج ۱۴۰۲)

۲۹۳- در کدام گزینه پرسش (استفهام) انکاری دیده می‌شود؟

- الف) به پور جوان گفت شاه زمین که رایت چه بیند کنون اندرین؟
 ب) کزین دو یکی گر شود نابه‌کار از آن پس که خواند مرا شهریار؟

پاسخ

۲۸۵- الف) شهریار (ب) حرف اضافه در معنای «برای» (ج) جان کاووس کی (۲۸۶- الف) متمم (برای من) (ب) مضاف‌الیه

۲۸۷- الف) که (ب) اضافی (ج) معطوف (قبای سوار) ۲۸۸- دو کوه هیزم بر دشت نهادند. جهانی، هم‌گروه نظاره شده [بودند]

۲۸۹- دشت - مردم ۲۹۰- مجاز (سیه: مجاز از اسب سیه) ۲۹۱- ملی یا میهنی یا قومی ۲۹۲- گزینه ۳

۲۹۳- گزینه ب، شاعر در بیت دوم سؤالی را طرح کرده که به پاسخ نیاز ندارد و تنها برای تأکید سخن مطرح کرده است

قلمرو فکری

معنی شعر

۲۹۴- معنی و مفهوم ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- چنین است سوگند چرخ بلند که بر بی گناهان نیاید گزند (دی ۱۴۰۲)
- ۲- اگر کوه آتش بود، بسپرم از این تنگ خوار است اگر بگذرم (خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- همی کند سودابه از خشم موی همی ریخت آب و همی خست روی (شهریور ۱۴۰۲)
- ۴- سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندانش گریان شدند (خرداد ۱۴۰۱)
- ۵- به دستور فرمود تا ساروان هیون آرد از دشت، صد کاروان (شهریور ۱۴۰۱)
- ۶- سیاوش چنین گفت کای شهریار که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار (دی ۱۴۰۱)
- ۷- چو او را بدیدند برخاست غو که آمد ز آتش برون شاه نو (خرداد ۱۴۰۰)
- ۸- بدان گه که شد پیش کاووس باز فرود آمد از باره، بردش نماز (شهریور ۱۴۰۰)

درک مطلب

۲۹۵- بیت «چنان آمد اسپ و قبای سوار / گفתי سمن داشت اندر کنار»، در توصیف کدام شخصیت است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

۲۹۶- مفهوم بیت «بندۀ حلقه به گوش ار ننوازی، برود / لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه به گوش» چیست؟ (خرداد ۱۴۰۳)

۲۹۷- با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. (دی ۱۴۰۲)

یکی تازی ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش بر آمد به ماه
الف) منظور از «تازی سیاه» چیست؟ ب) مفهوم مصراع دوم را بنویسید.

پاسخ

- ۲۹۴- ۱- آسمان (سرنوشت) سوگند خورده است که به بی گناهان آسیبی نمی رسد.
- ۲- اگر این آتش مانند کوه باشد از آن عبور می کنم؛ گذشتن از این راه باریک برای من کاری آسان است
- ۳- سودابه از روی خشم موهایش را می کند؛ پیوسته گریه می کرد و صورت خود را زخمی می نمود.
- ۴- همه مردم ناراحت شدند و با دیدن چهره خندان سیاوش از شوق گریستند.
- ۵- به وزیر فرمان داد که شتران، صد کاروان شتر درشت اندام از دشت بیاورد.
- ۶- سیاوش این گونه گفت که ای پادشاه، تحمل دوزخ برای من آسان تر از این سخن (این تهمت) است.
- ۷- وقتی مردم سیاوش را دیدند، فریاد شادی سر دادند که شاهزاده از آتش به سلامتی بیرون آمد.
- ۸- وقتی سیاوش پیش کاووس رفت از اسب پیاده شد و تعظیم کرد.
- ۲۹۵- سیاوش رعیت پروری یا مردمنوازی یا توجه به زیردستان یا مدارا
- ۲۹۶- الف) اسب سیاوش / اسب سیاه عربی ب) به سرعت تاختن و گردوخاک زیاد

(خرداد ۱۴۰۲)

۲۹۸- مراد از «این سخن» در بیت زیر چیست؟

«سیاوش چنین گفت کای شهریار که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار»

۲۹۹- بیت «چنان آمد اسپ و قباى سوار / که گفتی سمن داشت اندر کنار» را با مضمون بیت زیر مقایسه کنید.

«آتش ابراهیم را نبود زیان هر که نمرودی است گو می ترس از آن» (خرداد ۱۴۰۲)

۳۰۰- بیت «سرانجام گفت ایمن از هر دوان نگرود مرا دل، نه روشن روان» از زبان چه کسی بیان شده است؟

(شهریور ۱۴۰۲)

۳۰۱- در بیت زیر پس از آنکه «دو صد مرد آتش فروز» در آتش می دمند، چه اتفاقی می افتد؟

(دی ۱۴۰۱)

بیامد دو صد مرد آتش فروز دمیدند گفتی شب آمد به روز

(شهریور ۱۴۰۱)

۳۰۲- کدام بیت بیانگر داوری مردم درباره «سیاوش» است؟

الف) سر پر ز شرم و بهایی مراست اگر بی گناه رهایی مراست

ب) همی داد مژده یکی را دگر که بخشود بر بی گنه دادگر

(خرداد ۱۴۰۰)

۳۰۳- بیت «چو بخشایش پاک یزدان بود دم آتش و آب یکسان بود» بر چه مفهومی تأکید دارد؟

(خرداد ۹۹)

۳۰۴- با توجه به بیت «جهاندار، سودابه را پیش خواند همی با سیاوش به گفتن نشاند»

الف) منظور از جهاندار کیست؟ ب) معادل امروزی «با سیاوش به گفتن نشاند» چیست؟

(خرداد ۹۹)

۳۰۵- با توجه به بیت زیر رفتار سرنوشت با آزادگان چگونه است؟

ضربت گردون دون آزادگان را خسته کرد کو دل آزاده ای کر تیغ او مجروح نیست

(شهریور ۹۹)

۳۰۶- مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید.

گریز از کفش در دهان نهنگ که مردن به از زندگانی به ننگ

 پاسخ

۲۹۸- تهمت ۲۹۹- به انسان بی گناه یا درست کار آسیبی نمی رسد (یا هر مفهوم مشابه) ۳۰۰- کیکاووس

۳۰۱- روز مانند شب تاریک شد. ۳۰۲- گزینه ب

۳۰۳- لطف و عنایت حق، انسان را از آسیبها در امان نگه می دارد. (آتش سوزان مثل آب، سرد می شود)

۳۰۴- الف) کیکاووس (پدر سیاوش) ب) روبه رو کرد. ۳۰۵- روزگار، همه انسانهای آزاده را مورد آسیب و رنج قرار می دهد.

۳۰۶- مرگ بهتر از زندگی با ذلت است.

خوان هشتم

✽ درس سیزدهم

شعرخوانی: ای میهن!

قلمرو زبانی

معنی واژه

۳۰۷- واژه «سورت» در مصراع «سورت سرمای دی بیدادها می کرد.» در کدام معنا به کار نرفته است؟ (شهریور ۱۴۰۲)
الف) تندى ب) سرعت ج) شدت د) حدت

۳۰۸- معنی مقابل واژه «ناورد» در کدام گزینه به درستی آمده است؟ (خارج ۱۴۰۲)
الف) هر کدام می خواهند معنای صلح را مرادف اول باشند ب) جنگ بود این یا شکار؟ آیا / میزبانی بود یا تزویر

۳۰۹- متضاد واژه «یکرنگی» در کدام گزینه دیده می شود؟ (خرداد ۹۹)
۱) که نپایستی بگوید هیچ / بس که بی شرمانه و پست است این تزویر
۲) ور بپرسی راست، گویم راست / قصه بی شک راست می گوید
۳) و صدای شوم و نامردانه اش در چاهسار گوش می پیچید
۴) خواه روز صلح و بسته مهر را پیمان / خواه روز جنگ و خورده بهر کین سوگند

۳۱۰- معنی درست واژه مشخص شده را از داخل کمانک انتخاب کنید. (شهریور ۹۹)
جنگ بود این یا شکار؟ آیا / میزبانی بود یا تزویر؟ (خودستایی / نیرنگ)

۳۱۱- در سروده «دیگر اکنون آن عماد تکیه و امید ایران شهر / شیرمرد عرصه ناوردهای حول / در بن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان گم بود.»
الف) معنای واژه «ناورد» را بنویسید. ب) املاى کدام واژه نادرست است؟
(دی ۱۴۰۱)

املا

۳۱۲- در متن زیر، یک نادرستی املایی بیابید و درست آن را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۰)
همچنان که می توانست او، اگر می خواست، / کان کمند شصت خمّ خویش بگشاید / و بیاندازد به بالا،
۳۱۳- املاى درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

۱) شیرمرد عرصه ناوردهای (حول / هول)
۲) همچنان که می توانست او، اگر می خواست، / کان کمند (شصت / شست) خمّ خویش بگشاید
۳) داشتم می گفتم آن شب نیز (سورت / صورت) سرمای دی بیدادها می کرد.
۴) خوان هفتم را / آن (حریوه / هریوه) خوب و پاک آیین روایت کرد.
(شهریور ۱۴۰۰) (خرداد ۱۴۰۲) (شهریور ۹۸)

پاسخ

۳۰۷- ب ۳۰۸- گزینه الف (صلح) / ناورد: نبرد (معنی مقابل آن: صلح) ۳۰۹- گزینه ۱ (با واژه تزویر: دورویی، ریا)
۳۱۰- نیرنگ ۳۱۱- الف) نبرد ب) حول (هول شکل درست آن است). ۳۱۲- بیندازد ب + اندازد = بیندازد
۳۱۳- ۱) هول / هول: وحشت انگیز، ترسناک: هم آوا با حول (اطراف، قدرت) ۲) شصت / شست (عدد ۶۰): هم آوا با شست (انگشت شست)
۳) سورت / سورت: تندى و تیزی، حدّت و شدّت [صورت: رخسار، شکل] ۴) هریوه

دستور

۳۱۴- مضاف‌الیه مضاف‌الیه را در شعر زیر بیابید و نمودار پیکانی آن گروه اسمی را رسم کنید. (خرداد ۱۴۰۳)
 «این، گلیم تیره‌بختی‌هاست / خیس خون داغ سهراب و سیاوش‌ها، / روکش تابوت تختی‌هاست ...»

۳۱۵- ضمیر پیوسته، در کدام مصراع، «وابسته و وابسته» است؟ (خرداد ۱۴۰۲)
 بعد چندی که گشودش چشم / رخس خود را دید / بس که خونش رفته بود از تن، / بس که زهر زخم‌ها کاریش / گویی از تن حس و هوشش رفته بود و داشت می‌ خوابید.

۳۱۶- در سروده «تهمتن، گرد سجستانی / کوه کوهان، مرد مردستان / رستم دستان، / در تگ تاریک ژرف چاه پهناور، / کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر..... / در بُن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان، گم بود»: (خرداد ۱۴۰۲)
 الف) نوع نخستین نقش تبعی را بنویسید
 ب) «و» در جمله پایانی، حرف عطف است یا ربط؟
 پ) نشانه «ان» در واژه مشخص شده، مفهوم «شبهات» دارد یا «جمع»؟

۳۱۷- نوع نقش‌های تبعی را در شعر زیر مشخص کنید. (خارج ۱۴۰۲)
 «قصه است این، قصه، آری قصه درد است / این عیار مهر و کین مرد و نامرد است»

۳۱۸- در سروده زیر نوع «نقش تبعی» را مشخص کنید. (شهریور ۱۴۰۲)
 «بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او، شغاد، آن نابردار بود / که درون چه نگه می‌کرد و می‌خندید.»

۳۱۹- با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۱)
 «داشتم می‌گفتم، آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد / و چه سرمایی، چه سرمایی! / لیک، خوشبختانه آخر، سرپناهی یافتم جایی / ... قهوه‌خانه گرم و روشن بود، هم‌چون شرم / همگان را خون گرمی بود»
 الف) واژه «دی» کدام یک از انواع وابسته و وابسته است؟
 ب) زمان کدام فعل «ماضی مستمر» است؟
 ج) نقش دستوری واژه «خوشبختانه» را بنویسید.
 د) نوع «واو» مشخص شده را تعیین کنید.

۳۲۰- در این بخش از سروده «مهدی اخوان ثالث»، کدام ویژگی دستوری زبان کهن به کار رفته است؟ (شهریور ۱۴۰۱)
 «بر درختی که به زیرش ایستاده بود، / و بر آن برتکیه داده بود»

۳۲۱- در عبارت زیر زمان فعل‌های مشخص شده را بنویسید. (خارج ۱۴۰۰)
 و برپرسی راست، گویم راست / قصه بی‌شک راست می‌گوید. / می‌توانست او، اگر می‌خواست. / لیک

۳۲۲- نوع وابسته و وابسته را در عبارت «این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد» بنویسید. (خارج ۱۴۰۰)

۳۲۳- نوع وابسته‌های پیشین و پسین را در گروه‌های اسمی مشخص شده بنویسید. (شهریور ۱۴۰۰)
 «کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر»

پاسخ

۳۱۴- تختی‌ها / روکش / تابوت / تختی‌ها ۳۱۵- بس که زهر زخم‌ها کاریش (زهر زخم‌هایش کاری بود: ضمیر «ش»: وابسته و وابسته)

۳۱۶- الف) بدل (گرد سجستانی بدل از تهمتن) ب) عطف پ) جمع ۳۱۷- قصه (دوم): نقش تبعی تکرار / کین، نامرد: نقش تبعی معطوف

۳۱۸- بدل (آن نابردار) ۳۱۹- الف) مضاف‌الیه مضاف‌الیه ب) داشتم می‌گفتم ج) قید د) ربط

۳۲۰- کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم (بر آن بر) ۳۲۱- گویم (می‌گویم): مضارع اخباری / می‌توانست: ماضی استمراری

۳۲۲- مروارید: مضاف‌الیه مضاف‌الیه / او: مضاف‌الیه مضاف‌الیه ۳۲۳- هر: صفت مبهم / ش: مضاف‌الیه

۳۲۴- «هفت خوان را زادسرو مرو، / / آن هریوه خوب و پاک آیین روایت کرد؛ / خوان هشتم را / من روایت می کنم اکنون،
... / من که نامم ماث» (خرداد ۱۴۰۰)

- (الف) گروه اسمی «آن هریوه خوب»، چه نوع نقش تبعی دارد؟
(ب) نقش دستوری واژه «اکنون» را بنویسید.
(ج) واژه «هشتم» کدام یک از انواع وابسته های پسین است؟
(د) در گروه اسمی «زادسرو مرو» هسته را مشخص کنید.

۳۲۵- در سروده «رخش بی مانند، با هزارش یادبود خوب خوابیده است»،
(الف) در گروه اسمی «هزارش یادبود خوب»، هسته گروه اسمی را تعیین کنید.
(ب) در گروه اسمی «رخش بی مانند»، نوع وابسته پسین را بنویسید.

۳۲۶- نقش واژه های مشخص شده را در سروده زیر مشخص کنید.
(خارج ۹۹)
«رخش غیرتمند، با هزارش یادبود خوب خوابیده است»

قلمرو ادبی

حفظ شعر

۳۲۷- مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.
(دی ۱۴۰۲)
.....
به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی روید

۳۲۸- بیت زیر را به شکلی درست کامل کنید.
(خرداد ۱۴۰۲)
.....
بود لبریز از عشقت وجودم؛ میهن ای میهن

۳۲۹- با توجه به مصراع های داده شده، ابیات زیر را کامل کنید.
(شهریور ۱۴۰۲)
(الف) به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی روید
(ب) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی
(۱) فدای نام تو بود و نبودم؛ میهن ای میهن!
(۲) من این زیبا زمین را آزمودم؛ میهن ای میهن!
(۳) به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن!

۳۳۰- مصراع دیگر بیت داده شده را انتخاب کنید.
(خرداد ۱۴۰۱)
.....
به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن!
(۱) به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم
(۲) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار

پاسخ

- ۳۲۴- (الف) بدل (ب) قید (ج) صفت شمارشی (ترتیبی) (د) زادسرو (ب) صفت
۳۲۵- (الف) یادبود (ب) صفت
۳۲۶- ضمیر «ش»: مضاف الیه «یادبود» (= با هزار یادبودِ خوبش) / یادبود: متمم
۳۲۷- من این زیبا زمین را آزمودم؛ میهن! ای میهن! ۳۲۸- تنیده یاد تو در تاروپودم میهن ای میهن!
۳۲۹- (الف) ۲ (ب) ۱ ۳۳۰- ۱

۵.

سی مرغ و سیمرغ

✿ درس چهاردهم

گنج حکمت: کلان‌تر و اولی‌تر!

قلمرو زبانی

معنی واژه

۳۴۲- معادل درست توضیحات عرفانی زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) خالی شدن قلب سالک از آنچه جز خداست. (تجريد / اشتیاق)
 (ب) دل از علایق بریدن و خواست خود را فدای خواست ازلی کردن (تجريد / تفريد)

(شهریور ۱۴۰۱)

(خرداد ۱۴۰۰)

۳۴۳- در بیت زیر یک برابر معنایی برای واژه «مشتاق» بیابید.
 عاشق آن باشد که چون آتش بود گرم‌رو، سوزنده و سرکش بود

(دی ۱۴۰۰)

املا

۳۴۴- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) شاهان باز شکاری را روی (شصت / شست) می‌نشانند و با خویشتن به شکار می‌برند.
 (ب) برای انتخاب راهبر و پیشوا قرعه زدند، (قضا / غذا) را قرعه به نام هدهد افتاد.

(خرداد ۱۴۰۱)

(دی ۹۸)

دستور

۳۴۵- واژه «چون» از لحاظ دستوری در کدام گزینه متفاوت است؟
 (الف) چون بود اقلیم ما را شاه نیست (ب) چون بتابد آفتاب معرفت (ج) چون فرودآیی به وادی طلب

(خرداد ۱۴۰۳)

۳۴۶- نقش ضمیر پیوسته در مصراع «بعد از این وادی توحید آیدت» مشابه گزینه است. (مرداد ۱۴۰۳)
 (الف) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست. (ب) آن خضر که فرخنده‌پی‌اش نام نهادند.

۳۴۷- در عبارت زیر، نوع نقش‌های تبعی را مشخص کنید.
 «هدهد چنان از شکوه سیمرغ سخن راند که مرغان، جملگی، شیدا و دل‌باخته گشتند.»

(خرداد ۱۴۰۲)

۳۴۸- در بیت زیر، یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی پیدا کنید.
 چشم بگشا به گلستان و ببین جلوه آب صاف در گل و خار

(شهریور ۱۴۰۲)

۳۴۹- در عبارت «سیمرغ در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند آشیان دارد»
 (الف) کدام گروه اسمی، نقش تبعی دارد؟ (ب) نوع آن را بنویسید.

(خارج ۱۴۰۱)

پاسخ

۳۴۲- (الف) تجريد (ب) تفريد ۳۴۳- گرم‌رو / گرم‌رو: مشتاق، به‌شتاب‌رونده و چالاک، کوشا ۳۴۴- (الف) شست / شست (انگشت شست): هم‌آوا با شصت (عدد ۶۰) (ب) قضا / قضا (تقدير، سرنوشت): هم‌آوا با غذا (خوراک) و غزا (جنگ)

۳۴۵- گزینه الف (چون به معنی «چگونه») / در گزینه ب و ج، به معنی وقتی که

۳۴۶- گزینه الف: «ت» در آیدت: متمم (برای تو) / «ش» در کش: متمم (که برای او) / «ش» در فرخنده‌پی‌اش: مفعول (او را)

۳۴۷- جملگی: بدل از مرغان / دل‌باخته: معطوف ۳۴۸- جلوه آب: ترکیب اضافی / آب صاف: ترکیب وصفی

۳۴۹- (الف) بلندترین کوه روی زمین (ب) بدل از کوه قاف

۳۵۰- با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی گزاره‌های داده‌شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۴۰۱)

صد هزاران سایه جاوید، تو	گم‌شده بینی ز یک خورشید، تو
چون نگه کردند آن سی مرغ زود	بی‌شک این سی مرغ آن سیمرغ بود
خویش را دیدند سیمرغ تمام	بود خود سیمرغ، سی مرغ تمام
الف) واژه «تو» نقش تبعی تکرار و واژه «خود» نقش تبعی بدل دارد.	درست نادرست
ب) بیت دوم، یک جمله غیرساده است و مصراع اول، جمله وابسته آن است.	درست نادرست
ج) نقش دستوری واژه «تمام» در هر دو مصراع بیت سوم، «قید» است.	درست نادرست
د) مفهوم «ان» در واژه «صد هزاران» همانند واژه «ان» در واژه «بهاران» است.	درست نادرست

۳۵۱- در عبارت «من بسیار کوشیده‌ام تا روی دست شاهان جا گرفته‌ام و برای آنان شکار کرده‌ام. آن به که مرا نیز معذور دارید.»:
الف) یک پیوند وابسته‌ساز و یک پیوند هم‌پایه‌ساز بیابید و بنویسید.

ب) چه فعلی حذف شده‌است؟ نوع حذف، لفظی است یا معنایی؟ (خرداد ۱۴۰۰)

۳۵۲- تفاوت دو حرف «را» در عبارت «ما پرندگان را شهریاری است. من او را می‌شناسم.» چیست؟ (خارج ۱۴۰۰)

۳۵۳- با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (شهریور ۹۹)

«برخی در همان نخستین منزل، وادی طلب، به‌زاری زار، جان سپردند اما آنان که همت یارشان بود، پیشتر می‌رفتند.»
الف) کدام گروه اسمی نقش تبعی «بدل» دارد؟
ب) یک حرف ربط یا پیوند «هم‌پایه‌ساز» بیابید و بنویسید.

۳۵۴- در متن زیر، یک نقش تبعی «معطوف» و یک «بدل» بیابید. (خرداد ۹۸)
«ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند آشیانه دارد.»

قلمرو ادبی

۳۵۵- جاهای خالی عبارت زیر را، به‌درستی، پر کنید. (خرداد ۱۴۰۲)

در مصراع نخست بیت زیر، کاربرد آرایه‌های و مشهود است.
«دل چه بندی در این سرای مجاز؟ / همت پست کی رسد به فراز؟»

۳۵۶- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (دی ۱۴۰۲)

چون بود کاکلیم ما را شاه نیست؟ / بیش از این بی شاه بودن راه نیست (جناس - تشبیه)

۳۵۷- آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (شهریور ۱۴۰۲)

هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است (حسن آمیزی / پارادوکس)

پاسخ

- ۳۵۰- الف) درست ب) درست ج) نادرست د) نادرست ۳۵۱- الف) پیوند وابسته‌ساز: «تا» یا «که» / پیوند هم‌پایه‌ساز: و
ب) است: آن به [است] به قرینه معنایی ۳۵۲- را (اول): حرف اضافه به معنی «برای» (برای ما پرندگان / پرندگان: متمم) /
را (دوم): نشانه مفعول (او: مفعول) ۳۵۳- الف) وادی طلب بدل از نخستین منزل ب) اما ۳۵۴- شهریاری: معطوف /
بلندترین کوه روی زمین: بدل ۳۵۵- کنایه (دل بستن: کنایه از وابسته و علاقه‌مند شدن) / استعاره (سرای مجاز: استعاره از دنیا)
۳۵۶- جناس (شاه، راه) ۳۵۷- پارادوکس (اینکه هفت دوزخ مثل یخ، سرد و منجمد باشد)

۳۵۸- درباره «تلمیح» به کاررفته در بیت زیر یک سطر بنویسید.
(خرداد ۹۹)
طاووس باغ قدسم، نی بوم این خرابه
آن جاست جلوه گاهم، این جا چه کار دارم؟

۳۵۹- با توجه به منطق الطیر عطار، هریک از پرندگان زیر نماد چه کسانی هستند؟
(خرداد ۱۴۰۰)
(الف) باز شکاری (ب) دهدد

۳۶۰- مفهوم نمادین واژه های مشخص شده را بنویسید.
(خارج ۱۴۰۲)
(الف) سروش غیبی به مرغان گفت: در خویشتن بنگرید؛ سیمرغ حقیقی همان شما هستید.
(ب) گل اگرچه هست بس صاحب جمال حسن او در هفته ای گیرد زوال

قلمرو فکری

معنی نثر

۳۶۱- عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.
(خرداد ۹۹)
۱- مرغان جملگی شیدا شدند؛ بهانه ها یک سو نهادند.
۲- ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. در خرد و بینش، او را همتایی نیست.
(دی ۹۹)

معنی شعر

۳۶۲- معنی ابیات زیر به نثر روان بنویسید.
(خرداد ۱۴۰۲)
۱- بعد از این وادی استغنا بود نه در او دعوی و نه معنا بود
(شهریور ۱۴۰۲)
۲- هر که داند گفت با خورشید راز کی تواند ماند با یک ذره باز
(شهریور ۱۴۰۱)
۳- وانیامد در جهان زین راه کس نیست از فرسنگ آن آگاه کس
(خرداد ۱۴۰۰)
۴- چون بود کاکلیم ما را شاه نیست بیش از این بی شاه بودن راه نیست

پاسخ

۳۵۸- اشاره به این باور که طاووس پرنده ای بهشتی بوده است، اما به خاطر همدستی با ابلیس از بهشت رانده شده است.
۳۵۹- (الف) باز: انسان های درباری و صاحب منصب (جاه طلب) (ب) دهدد: رهبر، پیشوا
۳۶۰- (الف) مرغان: سالکان / سیمرغ: نماد حق تعالی یا خداوند (ب) گل: زیبایی های ظاهری
۳۶۱- ۱- همه پرندگان، عاشق (دیدار سیمرغ) شدند و بهانه جویی را کنار گذاشتند.
۲- ما پرندگان هم رهبر و پادشاهی داریم که در خرد و بینش، همانند ندارد.
۳۶۲- ۱- پس از این، بیابان استغنا و بی نیازی است [که] در آن، ادعا (لاف زدن) و معنا (حقیقت) وجود ندارد.
۲- کسی که می تواند به اصل و حقیقت (خداوند) برسد، هرگز از رسیدن به فرعیات عاجز نمی شود.
۳- کسی در جهان از این راه بازنگشته است [به همین دلیل] کسی از مسافت این راه، آگاه نیست.
۴- چرا سرزمین ما شاه ندارد، بیش از این بدون شاه بودن شایسته نیست.

درک مطلب

۳۶۳- بیت «صدهزاران سایه جاوید، تو / گم شده بینی ز یک خورشید، تو» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟
«وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا هرکه فانی شد ز خود، مردانه‌ای است» (خرداد ۱۴۰۲)

۳۶۴- با توجه به متن زیر، منظور هدهد از «خورشید» و «ذره» چیست؟
هدهد در پاسخ طاووس گفت: «بهشت جایگاهی خرم و زیباست اما زیبایی بهشت نیز پرتوی از جمال سیمرغ است.»
هرکه داند گفت با خورشید راز کی تواند ماند با یک ذره باز

۳۶۵- مقصود از «سرای پاک و پلید» در بیت زیر چیست؟
در این مقام، طرب بی‌تعب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید

۳۶۶- هریک از ابیات زیر، یادآور کدام یک از هفت وادی در سروده عطار است؟ (نام وادی را بنویسید). (دی ۱۴۰۲)
الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا هرکه فانی شد ز خود، مردانه‌ای است
ب) روی‌ها چون زین بیابان درکنند جمله سر از یک گریبان برکنند

۳۶۷- هریک از ابیات زیر، یادآور کدام یک از هفت وادی است؟
الف) مال این جا بایدت انداختن ملک این جا بایدت درباختن
ب) صدهزاران سایه جاوید، تو گم شده بینی ز یک خورشید، تو

۳۶۸- همه ابیات به جز بیت بیانگر وادی «فقر و فنا» است. مفهوم مشترک ابیات مرتبط را بنویسید. (خارج ۱۴۰۲)
الف) چشم بگشا به گلستان و بین جلوه آب صاف در گل و خار
ب) مگو سوخت جان من از فرط عشق خموشی است هان اولین شرط عشق
ج) عاشقان کشتگان معشوق اند برنیاید ز کشتگان آواز
د) عین وادی فراموشی بود لنگی و کَرّی و بی‌هوشی بود

۳۶۹- با توجه به هفت وادی عرفانی منطق الطیر، هریک از بیت‌های ردیف نخست، با کدام بیت در ردیف دوم، یادآور وادی مشترکی است؟ (در ردیف دوم، یک بیت اضافی است)
(خرداد ۱۴۰۰)

ردیف	نخست	ردیف	دوم
۱- روی‌ها چون زین بیابان درکنند	الف-	هرکه بینا شود بر قدر خویش	
جمله سر از یک بیابان برکنند		باز یابد در حقیقت صدر خویش	
۲- دل چه بندی در این سرای مجاز	ب -	چشم بگشا به گلستان و بین	
همت پست کی رسد به فراز		جلوه آب صاف در گل و خار	
	ج-	مال اینجا بایدت انداختن	
		ملک اینجا بایدت درباختن	

پاسخ

۳۶۳- فنا شدن عاشق در وجود معشوق (یا هر دو مفهوم مشابه)

۳۶۴- خورشید: سیمرغ یا خداوند، ذات حق، حقیقت / ذره: بهشت (دل‌بستگی‌های مادی)، دل‌بستگی‌های ناچیز

۳۶۵- دنیا (۳۶۶- الف) فنا (وادی هفتم) ب) توحید (وادی پنجم) ۳۶۷- الف) طلب (وادی اول) ب) فقر و فنا (وادی هفت)

۳۶۸- گزینه الف / مفهوم مشترک: فنا شدن در حق - سکوت رازداری عاشق ۳۶۹- (۱) ب (۲) ج

کباب غاز

درس شانزدهم

روان خوانی: ارمیا

قلمرو زبانی

معنی واژه - املا

۳۷۰- واژه «بادی» در جمله «این حرف که در بادی امر زیاد بی‌پا و بی‌معنی به نظر می‌آمد، معلوم شد آن قدرها هم نامعقول نیست.» با کدام واژه در متن زیر، مترادف است؟
(مرداد ۱۴۰۳)

«یکی را از ملوک عجم حکایت کنند که دست تپاول به مال رعیت دراز کرده بود و جور و اذیت آغاز کرده.»

۳۷۱- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.
(خرداد ۹۹)

«مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون و شقاوت مردم دون و وقاحت این مصطفای بدقواره انداخته بود.»
(الف) معنای واژه «دون» چیست؟
(ب) در کدام واژه «نادرستی املایی» دیده می‌شود؟

۳۷۲- در عبارت «در این اثنا، صدای تلفن از سرسرای امارت بلند شد.»:
(الف) املای کدام واژه نادرست است؟
(ب) معنای واژه «سرسرا» را بنویسید.
(خرداد ۹۹)

۳۷۳- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها دهید.
(شهریور ۹۹)

«یکی از حظار که کبادۀ شعر و ادب می‌کشید چنان محظوظ گردیده بود که جلو رفته جبهۀ شاعر را بوسید.»
(الف) واژه «پیشانی» معادل معنایی کدام واژه است؟
(ب) در کدام واژه نادرستی املایی دیده می‌شود؟

املا

۳۷۴- در کدام گزینه املای واژه‌های غلط است؟ شکل درست آن را بنویسید.
(الف) نمی‌پذیرفتید؛ بهانه می‌آوردید و طفره می‌رفتید.
(ب) آن وقت من هرچه اسرار و تعارف می‌کنم، تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی.
(خرداد ۱۴۰۲)

۳۷۵- در نوشته زیر، واژه‌ای را که املای آن غلط است، بیابید.
(دی ۱۴۰۱)

«منظرۀ فنای غاز خدایامرز، مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون و شقاوت مردم دون و وقاحت مصطفای بدقواره انداخت.»

۳۷۶- در عبارت زیر، یک نادرستی املایی بیابید و درست آن را بنویسید.
(خرداد ۱۴۰۰)

در کتل و گردنۀ یک دوجین شکم و روده مراحل مضق و بلع و هضم و تحلیل را پیموده‌است.

پاسخ

- ۳۷۰- آغاز / (بادی، در اصل به معنی آغازکننده است) (الف) پست و فرومایه (ب) شقاوت: شقاوت
- ۳۷۲- (الف) امارت: عمارت (ب) محوطه‌ای سقف‌دار در داخل خانه‌ها که در ورودی ساختمان به آن باز می‌شود (برابر واژه‌های هال و لابی)
- ۳۷۳- (الف) جبهه (ب) حظار (۳۷۴- (ب) اصرار (۳۷۵- وقاحت (شکل درست آن، وقاحت است.)
- ۳۷۶- مضق (نادرست) / مضغ (درست)

۳۷۷- در عبارات زیر، املاي درست را از داخل کمانک برگزینید.

- ۱- مهمان‌ها سخت در (محظور / محضور) گیر کرده و تکلیف خود را نمی‌دانند (خرداد ۱۴۰۳)
- ۲- قدری برای به‌جا آمدن احوال و تسکین (قلیان / غلیان) درونی در حیاط قدم زد. (خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای (عمارت / امارت) بلند شد. (دی ۱۴۰۲)
- ۴- نمی‌پذیرفتید، بهانه می‌آوردید و (طفره / تفره) می‌رفتید. (خارج ۱۴۰۱)
- ۵- خیلی به بنده لطف داشتند و در اواخر عمر با بنده (معلوف / مألوف) بودند. (دی ۱۴۰۱)
- ۶- گفتم: دِ بگیر که این ناز (شست / شصت) باشد. (شهریور ۱۴۰۱)
- ۷- چه حقّ‌ای به‌کار برده که لباس من (غالب / قالب) بدنش درآمده‌است. (شهریور ۹۹)
- ۸- در کتل و گردنۀ یک دوجین شکم و روده مراحل مضق و بلع و (هضم / حزم) و تحلیل را پیموده‌است (دی ۹۸)

دستور

- ۳۷۸- در متن «کلمۀ استاد را به پیشنهاد ایشان اختیار کردم اما خوش ندارم زیاد استعمال کنم. همه حضار یک‌صدا تصدیق کردند که تخلصی بس بجاست و سزاوار ایشان است.» (خرداد ۱۴۰۲)
- الف) نوع وابستۀ وابسته را بنویسید. ب) نمرار پیکانی آن را رسم کنید.

- ۳۷۹- با توجه به نوشته زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده‌شده را تعیین کنید. (شهریور ۱۴۰۱)
- «دیدم چپ و راست مهمان‌ها دراز کشیده‌اند. گفتم: آقای مصطفی خان خیلی معذرت معذرت خواستند که مجبور شدند بدون خداحافظی با آقایان بروند.»
- الف) «و» در جملۀ «چپ و راست مهمان‌ها دراز کشیده‌اند» پیوند هم‌پایه‌ساز است. درست نادرست
- ب) «که» در جملۀ ماقبل پایانی، پیوند وابسته‌ساز است. درست نادرست

- ۳۸۰- در عبارت زیر واژگان دارای نقش تبعی «معطوف» به ترتیب از چه نقشی تبعیت می‌کنند؟ (خارج ۱۴۰۰)
- «می‌خواهم امروز نشان بدهی که چند مرده حلاجی و از زیر سنگ هم شده یک عدد غاز خوب و تازه به هر قیمتی که شده برای ما پیدا کنی. مصطفی به عادت معهود ابتدا مبلغی سرخ و سیاه شد و بالاخره صدایش از حلقوم بیرون آمد.»

- ۳۸۱- در جملۀ مرکب زیر، جملۀ هسته (پایه) و جملۀ وابسته (پیرو) را مشخص کنید. (دی ۹۹)
- «خودت بهتر می‌دانی که در این شب عیدی مالیه از چه قرار است.»

پاسخ

- ۳۷۷- ۱) محظور / املای این واژه به‌صورت محذور نیز آمده‌است ۲) غلیان / غلیان: جوشش عواطف و احساسات، شدت هیجان عاطفی [قلیان: وسیله‌ای برای دود کردن تنباکو] ۳) عمارت / عمارت (خانه، ساختمان): هم‌آوا با امارت (امیر شدن، فرمانروایی) ۴) طفره ۵) مألوف ۶) شست / شست (انگشت شست): هم‌آوا با شصت (عدد ۶۰)
- ۷) قالب / قالب (شکل، جسم): هم‌آوا با غالب (چیره، پیروز) ۸- هضم / هضم (گوارش، تحلیل): هم‌آوا با حزم (دوراندیشی، هوشیاری)
- ۳۷۸- الف) قید صفت ب) تخلصی بس بجا

- ۳۷۹- الف) نادرست ب) درست ۳۸۰- تازه: معطوف به صفت / سیاه: معطوف به مسند
- ۳۸۱- جملۀ هسته: خودت بهتر می‌دانی؛ جملۀ وابسته: در این شب عیدی مالیه از چه قرار است.

(شهریور ۱۴۰۲)

۳۸۲- در کدام گزینه، جمله مرکب وجود ندارد؟

- (الف) اگر این غاز را برای میهمان‌های امروز بیاوریم، برای میهمان‌های فردا از کجا غاز خواهی آورد؟
 (ب) گردش مثل گردن همان غاز مادرمرده‌ای بود که در همان ساعت در دیگ مشغول کباب شدن بود.
 (ج) انسان، حیوانی است گوشتخوار ولی این مخلوقات عجیب، گویا استخوان خور خلق شده‌اند.
 (د) به قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی‌دید. از این بهانه تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم.

(خرداد ۹۹)

۳۸۳- در هریک از جمله‌های مرکب زیر، جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.

- (الف) اگر امروز بیشتر از این به ما بخورانید، همین جا و بال جانت می‌گردیم.
 (ب) جامه‌ای بود که درزی ازل به قامت زیبای ایشان دوخته بود.

قلمرو ادبی

(دی ۱۴۰۲)

۳۸۴- مفهوم کنایه مشخص شده را بنویسید.

می‌خواهم امروز نشان بدهی که چند مرده حلاجی.

(خارج ۱۴۰۲)

۳۸۵- متن زیر از جمالزاده است؛ دو ویژگی نثر آن را مشخص کنید.

«دیدم ماشاءالله، چشم بد دور، آقا و اترقیده‌اند؛ گردش مثل گردن همان غاز مادرمرده‌ای بود که در همان ساعت در دیگ مشغول کباب شدن بود.»

قلمرو فکری

معنی نثر

۳۸۶- معنی و مفهوم عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- شش‌دانگ حواسم پیش مصطفی است که نکند بوی غاز چنان مستش کند که دامنش از دست برود. (دی ۱۴۰۲)
- ۲- متکلم وحده و مجلس آرای بلامعارض شده‌است. (خرداد ۱۴۰۲)
- ۳- تمام حسن کباب غاز به این است که سربه‌مهر روی میز بیاید. (شهریور ۱۴۰۲)
- ۴- در همان بحبوحه بخوربخور منظره زوال غاز خدایبامر، مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون انداخت. (خرداد ۱۴۰۱)
- ۵- مهمان‌ها سخت در محظور گیر کرده، تکلیف خود را نمی‌دانند. (شهریور ۱۴۰۱)
- ۶- پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون رتبه نگرند. (دی ۱۴۰۱)
- ۷- این بدبخت‌ها سال آزرگار یک بار برایشان چنین پای می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب بخورند. (خرداد ۱۴۰۰)
- ۸- خودتان را بزنیید به ناخوشی و بگویید طبیب قدغن کرده؛ از تختخواب پایین نیایید. (شهریور ۱۴۰۰)
- ۹- حالا دیگر مصطفی در خوش‌زبانی، نوک جمع را چیده‌است. (دی ۹۹)

پاسخ

۳۸۲- گزینه ج / در گزینه الف، «اگر» پیوند وابسته‌ساز است؛ در گزینه ب، «که» و در گزینه د، «که»

۳۸۳- الف) امروز بیشتر از این به ما بخورانید. (اگر: پیوند وابسته‌ساز) ب) درزی ازل به قامت زیبای ایشان دوخته بود. (که: پیوند وابسته‌ساز)

۳۸۴- میزان قدرت و توانایی ۳۸۵- استفاده از طنز، به کارگیری اصطلاحات و کنایه‌های عامیانه

۳۸۶- ۱- همه حواسم به مصطفی است که با بوی غاز از خودبی خود نشود و اختیارش را از دست ندهد.

۲- تنها گوینده جمع و بزم‌آرای بدون رقیب شده بود. ۳- همه خوبی کباب غاز در این است که کامل و دست‌نخورده روی میز بیاید.

۴- در همان میانه غذا خوردن، منظره نابودی غاز، مرا به یاد ناپایداری روزگار ریاکار انداخت. ۵- مهمان‌ها به شدت گرفتار شده بودند

و نمی‌دانستند چه کار کنند. ۶- از این کار پشیمان شدم که دیگر به فکر ارتقای رتبه نباشم. ۷- این بدبخت‌ها هر سال طولانی یک بار

برایشان چنین موقعیتی پیش می‌آید و مدتی است انتظار کشیده‌اند. (گرسنگی کشیده‌اند، به خود وعده داده‌اند) که کباب بخورند.

۸- وانمود کنید که بیمار هستید و بگویید پزشک ممنوع کرده و از رختخواب برنخیزید. ۹- اکنون مصطفی در خوش‌صحبتی، بر جمع

مسلط شده‌است.

درک مطلب

۳۸۷- مفهوم عبارت «ستاره ضعیفی در شبستان تیره‌وتار درونم درخشیدن گرفت.» را بنویسید. (شهریور ۱۴۰۲)

۳۸۸- منظور از کلمات و بخش‌های مشخص شده را بنویسید. (خارج ۱۴۰۲)
«چون تیری که از شست رفته، باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلند پایه «از ماست که بر ماست» ایمان آوردم.»

۳۸۹- مفهوم هریک از قسمت‌های مشخص شده را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۱)
الف) این سال نو به شما مبارک باشد و هزار سال به این سال‌ها برسید.
ب) دیدم ماشاءالله چشم بد دور، آقا و اترقیده‌اند.

۳۹۰- «صرف کردن صیغه بلعت» در عبارت زیر نمایانگر چه مفهومی است؟ (شهریور ۱۴۰۱)
«مهمان‌ها بدون تخلف، تمام و کمال دور میز حلقه زده، در صرف کردن صیغه بلعت اهتمام تامی داشتند.»

۳۹۱- در هریک از عبارات زیر، به جز به گونه‌ای از «مصطفی» یاد شده است. (دی ۱۴۰۱)
الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت.
ب) مشغول تماشا و ورنانداز این مخلوق کمیاب و شیء عجاب بودم.
ج) پنج انگشت دعاگو به معیت من و کف و مایتعلق به، بر روی صورت گل‌انداخته آقای استادی نقش بست.
د) یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی، به دست چلاق‌شده خودم از خانه بیرون انداخته‌ام.

۳۹۲- در بیت زیر توصیف شاعر به انسان عاقل چیست؟ (خرداد ۱۴۰۰)
سخن گفته دگر باز نیاید به دهن / اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد

۳۹۳- در نوشته زیر، منظور نویسنده را از قسمت‌های مشخص شده بنویسید. (خرداد ۱۴۰۰)
الف) گفت: به من دخلی ندارد! ماشاءالله هفت قرآن به میان، پسرعموی خودت است.
ب) خانه‌خراب! باز تا چشمت به غاز افتاد دین و ایمان باختی؟ (خارج ۱۴۰۰)

۳۹۴- با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید. (خرداد ۹۹)
«حالا دیگر چانه‌اش هم گرم شده و در خوش‌زبانی و حرّافی و شوخی و بذله، نوک جمع را چیده و متکلم وحده و مجلس‌آرای بلامعارض شده است.»

الف) «چانه گرم شدن»، با کدام یک از واژه‌های «خوش‌زبانی، حرّافی، شوخی و بذله»، مفهوم یکسانی دارد؟
ب) مقصود از «چیدن نوک جمع» چیست؟

پاسخ

۳۸۷- ناامیدی‌ام به امیدواری تبدیل شد، از ناامیدی به امیدواری رسیدن. ۳۸۸- تیری که از شست رفته، باز نمی‌گردد:

فرصت از دست رفته جبران نمی‌گردد. / از ماست که بر ماست: هر بلایی که به ما می‌رسد، نتیجه اعمال خود ماست

۳۸۹- الف) آرزوی عمر طولانی کردن ب) پسروی کردن، تنزل کردن ۳۹۰- تأکید بر خوردن غذا

۳۹۱- گزینه الف / در گزینه ب: مخلوق کمیاب و شیء عجاب / گزینه ج: آقای استادی / گزینه د: منظور از «به انضمام مایحتوی»،

«مصطفی» است که داخل لباس‌ها بود! ۳۹۲- سنجیده سخن گفتن (پرورده‌گویی)

۳۹۳- الف) دخلی ندارد: ربطی ندارد. / هفت قرآن به میان: چشم نخورد، (بلا به دور باشد) ب) دین و ایمان باختی: تعهد مسئولیت

را فراموش کردی ۳۹۴- الف) حرّافی ب) مسلط شدن بر دیگران در سخن گفتن

خنده تو

✽ درس هفدهم

گنج حکمت: مسافر

قلمرو زبانی

دستور

۳۹۵- در عبارت زیر زمان فعل مشخص شده را دقیقاً تعیین کنید.
در کناره دریا / موج کفآلوده‌اش را باید برفرازد.

۳۹۶- نوع «ان» مشخص شده در کدام گزینه یکسان نیست؟
الف) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند.
ب) من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم

۳۹۷- نوع پسوند «ان» در واژه‌های «کاوایان - خواهان - دیلمان - پاییزان» به ترتیب کدام است؟
الف) زمان - صفت فاعلی - مکان - زمان
ب) نسبت - صفت فاعلی - مکان - زمان
ج) نسبت - جمع - مکان - زمان
د) مکان - جمع - نسبت - زمان

۳۹۸- مفهوم نشانه «ان» را در واژه‌های زیر بنویسید.
الف) کاویان ب) بهاران

۳۹۹- مفهوم نشانه «ان» را در نمونه‌های زیر بررسی کنید.
الف) مصطفی با لباس تازه، خرامان مانند طاووس مست وارد شد.
ب) به هر جانب که روی آری درفش کاویان بینی

۴۰۰- در نوشته زیر یک «پیوند وابسته‌ساز» بیابید و جمله وابسته را مشخص کنید.
می‌خواهم بدانجا روم که خداوند آن را سرحد دنیای خلقت قرار داده‌است و دیگر در آن ذی‌حیاتی نفس نمی‌کشد

۴۰۱- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌های داده‌شده، پاسخ دهید.
(شهریور ۱۴۰۱)

اگر خونین‌دلی از جور ایام لب خندان بیاور چون لب جام
به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار که باشد شادمانی را سزاوار

الف) مفهوم نشانه «ان» در واژه «خندان» چیست؟
ب) در بیت دوم جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.

پاسخ

۳۹۵- مضارع التزامی ۳۹۶- گزینه ب / «ان» در «نالان»: صفت فاعلی و در خوش حالان: نشانه جمع / «ان» در خندان و گریان: نشانه
صفت فاعلی ۳۹۷- گزینه ب ۳۹۸- الف) صفت نسبی ب) زمان، وقت، هنگام، توقیت

۳۹۹- الف) خرامان: صفت فاعلی ب) کاویان: منسوب به کاوه

۴۰۰- پیوند وابسته‌ساز: که / جمله وابسته: خداوند آن را سرحد دنیای خلقت قرار داده‌است

۴۰۱- الف) صفت فاعلی ب) هسته (پایه): به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار / وابسته (پیرو): که باشد شادمانی را سزاوار

(خارج ۱۴۰۱)

۴۰۲- یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی در بند زیر بیابید.

«عشق من، خنده تو / در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفت.»

۴۰۳- در سروده «خنده‌ات که رها می‌شود / و پرواز کنان در آسمان مرا می‌جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می‌گشاید.»:

(دی ۱۴۰۱)

(الف) کدام واژه «دوتلفظی» است؟

(ب) ترکیب «درهای زندگی» وصفی است یا اضافی؟

(پ) مفهوم «نشانه» آن را در «پرواز کنان» بنویسید.

۴۰۴- با توجه به شعر «نان را، هوا را، / روشنی را، بهار را، / از من بگیر / اما خنده‌ات را هرگز»:

(شهریور ۹۸)

(الف) کدام فعل حذف شده است؟

(ب) حرف ربط «هم‌پایه‌ساز» را مشخص کنید.

قلمرو ادبی

۴۰۵- آرایه درست بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(دی ۱۴۰۲)

روشنی را، بهار را / از من بگیر / اما خنده‌ات هرگز / تا چشم از دنیا نبندم. (حسن تعلیل - کنایه)

۴۰۶- در سروده «بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری است آخته»، «مشبه و مشبه‌به» را مشخص کنید.

(شهریور ۱۴۰۲)

۴۰۷- در عبارت زیر معنای کنایی قسمت مشخص شده را بنویسید.

(شهریور ۱۴۰۲)

اما خنده‌ات که رها می‌شود و پرواز کنان در آسمان مرا می‌جوید، تمام درهای زندگی را به رویم می‌گشاید.

۴۰۸- «مشبه‌به» را در عبارت زیر مشخص کنید.

(دی ۱۴۰۱)

تو ای کشتی تندرو خیال من، همین جا لنگر انداز؛ زیرا برای تو بیش از این اجازه سفر نیست.

۴۰۹- مفهوم نمادین «گل سرخ» و «سوسن» را در سروده زیر بنویسید.

(خارج ۱۴۰۰)

«گل سرخ را از من بگیر / سوسنی را که می‌کاری»

(الف) زیبایی - لبخند (ب) زیبایی - مهربانی (ج) عشق - زیبایی (د) عشق - لبخند

۴۱۰- با توجه به سروده «آنگاه که پاهایم می‌روند و باز می‌گردند، / نان را، هوا را، / روشنی را، بهار را، / از من بگیر /

(خرداد ۱۴۰۰)

اما خنده‌ات را هرگز / تا چشم از دنیا نبندم.»

(الف) یک نمونه آرایه تضاد بیابید.

(ب) مفهوم کنایه «چشم از دنیا نبندم» چیست؟

۴۱۱- در سروده «عشق من، خنده تو / در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفت / بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من /

(خرداد ۹۹)

شمشیری است آخته»:

(الف) کاربرد «استعاره» را در قسمت مشخص شده توضیح دهید.

(ب) شاعر در بند پایانی از چه آرایه ادبی بهره برده است؟

پاسخ

۴۰۲- ترکیب وصفی: تاریک‌ترین لحظه‌ها / ترکیب اضافی: خنده تو - عشق من ۴۰۳- (الف) آسمان (ب) اضافی (پ) صفت فاعلی

۴۰۴- (الف) فعل «نگیر» (خنده‌ات را هرگز / از من بگیر) / (ب) اما ۴۰۵- کنایه ۴۰۶- مشبه: خنده مشبه‌به: شمشیر

۴۰۷- کنایه از امیدوار نمودن و زندگی بخشیدن ۴۰۸- کشتی ۴۰۹- گزینه ج

۴۱۰- (الف) می‌روند و باز می‌گردند (ب) کنایه از نمیرم (تا زمانی که زنده‌ام)

۴۱۱- (الف) خنده به گلی تشبیه شده که از ویژگی‌های آن شکفتن است. (ب) تشبیه خنده به شمشیر

قلمرو فکری

معنی شعر

۴۱۲- معنی و مفهوم شعرهای زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- نان را از من بگیر، اگر می‌خواهی، هوا را از من بگیر، اما خنده‌ات را نه.
(دی ۱۴۰۲)
- ۲- اگر دیدی به ناگاه / خون من بر سنگ‌فرش خیابان جاری است / بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من، / شمشیری است آخته
(خرداد ۱۴۰۰)

درک مطلب

۴۱۳- کدام مورد با بیت «مشو در پیچ‌وتاب رنج و غم، گم / به هر حالت تبسم کن، تبسم»، در تقابل معنایی است؟
(الف) عشق من، خنده تو در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفت. (ب) این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد.

(خرداد ۱۴۰۳)

۴۱۴- در سروده «گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند»، «گل آبی و گل سرخ» اشاره به چه چیزی دارد؟ (خارج ۱۴۰۲)

۴۱۵- شاعر در سروده زیر، علاقه خود به محبوبش را به چه موضوعی پیوند زده‌است؟
(خرداد ۱۴۰۲)

خنده‌ات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم، / گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند

۴۱۶- با توجه به سروده «بخند؛ زیرا خنده تو برای دستان من شمشیری است آخته»، منظور از «شمشیر آخته» چیست؟

(دی ۱۴۰۲)

۴۱۷- با توجه به ابیات زیر، مراد از «پیر خردمند» کیست؟
(خرداد ۱۴۰۲)

چه خوش فرمود آن پیر خردمند / وزین خوشتر نباشد در جهان پند
اگر خونین‌دلی از جور ایام / لب خندان بیاور چون لب جام»

۴۱۸- درک و دریافت خود را از سروده زیر بنویسید.

«و اگر دیدی، به ناگاه / خون من بر سنگ‌فرش خیابان جاری ست / بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری است آخته»

۴۱۹- کدام مفهوم با بیت «اگر خونین‌دلی از جور ایام / لب خندان بیاور چون لب جام» متناسب است؟
(خرداد ۹۹)

(الف) بردباری در برابر مشکلات روزگار (ب) توصیه به شادی در هنگام سختی

پاسخ

- ۴۱۲- ۱- اگر غذا و هوا (خوردن و نفس کشیدن) را از من بگیری مهم نیست، شادی و خنده‌ات را از من بگیر.
۲- اگر دیدی که من زخمی و در حال جان دادن هستم، تو شاد باش؛ زیرا خنده تو برای دستان من مانند شمشیر برکشیده‌ای است و به من توان مبارزه می‌بخشد.
- ۴۱۳- ب (در گزینه ب، منظور از گم شدن کلید گنج مروارید: نخندیدن، غمگین بودن که با «تبسم کن» تقابل معنایی دارد).
- ۴۱۴- رنگ آبی و سرخ پرچم کشور شیلی / میهن‌دوستی ۴۱۵- میهن‌دوستی
- ۴۱۶- شمشیر برکشیده یا آماده / خنده ۴۱۷- حافظ
- ۴۱۸- شادی معشوق (وطن) به شاعر امید زندگی و قدرت مبارزه می‌بخشد ۴۱۹- گزینه ب

عشق جاودانی

* درس هجدهم

روان خوانی: آخرین درس - نیایش

قلمرو زبانی

معنی واژه

(شهریور ۱۴۰۱)

۴۲۰- در کدام بیت، واژه‌ای هم معنی واژه «جبهه» به کار رفته است؟

(الف) دلم را داغ عشقی بر جبین نه / زبانم را بیانی آتشین ده
(ب) الهی سینه‌ای ده آتش افروز / در آن سینه دلی وان دل همه سوز

املا

(خارج ۹۸)

۴۲۱- در جمله زیر شکل درست واژه نادرست املایی را بنویسید.

«و نه اهمیتی به چین و شکن‌های ناگزیر سالخورده گی می‌دهد»

دستور

(دی ۱۴۰۰)

۴۲۲- با توجه به سروده زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟»
(الف) نوع حذف به کار رفته در این سروده لفظی است یا معنایی؟
(ب) زمان فعل «مانده است»، ماضی نقلی است یا ماضی بعید؟
(ج) کدام واژه، وابسته پیشین اسم است؟

(خرداد ۱۴۰۰)

۴۲۳- زمان افعال مشخص شده را در سروده زیر بنویسید.

آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد

۴۲۴- با توجه به عبارت «این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند.» به سؤالات پاسخ دهید.

(الف) کدام جمله به صورت «نهاد + مفعول + مسند + فعل» آمده است؟ (ب) جمله «هسته» را مشخص کنید. (خارج ۹۹)

(خرداد ۹۹)

۴۲۵- با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد
(الف) در این سروده، یک پیوند «هم پایه ساز» بیابید و بنویسید. (ب) زمان کدام فعل، «مضارع اخباری» است؟

قلمرو ادبی

۴۲۶- با توجه به متن «با خود اندیشیدم که باز برای ما چه خوابی دیده‌اند؟ آنگاه سر خویش گرفتم و راه مدرسه در پیش.»:

(الف) واژگان پدیدآورنده آرایه لفظی «سجع» کدام‌اند؟ (ب) یک مورد کاربرد کنایه مشخص کنید. (شهریور ۱۴۰۱)

پاسخ

۴۲۰- (الف) جبین ۴۲۱- سالخورده گی (نادرست)، سالخوردگی (درست): سالخورده + ی = سالخوردگی

۴۲۲- (الف) لفظی (حذف فعل «مانده است» بعد از «نوشتن» به قرینه لفظی) (ب) ماضی نقلی (ج) چه

۴۲۳- بنگارد: مضارع التزامی / نکرده باشد: ماضی التزامی

۴۲۴- (الف) عشق جاودانی (نهاد) + معشوق (مفعول) + جوان (مسند) + می‌بیند. (فعل) (ب) این گونه است

۴۲۵- (الف) اما (ب) می‌گنجد ۴۲۶- (الف) خویش و پیش (ب) «برای ما چه خوابی دیده‌اند؟» یا «سر خویش گرفتم» /

خوابی برای کسی دیدن: کنایه از نقشه کشیدن، تصمیم بد گرفتن / سر خویش گرفتن: کنایه از دنبال کار خود رفتن

قلمرو فکری

معنی نثر

۴۲۷- معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- در این اندیشه مستغرق بودم که دیدم مرا به نام خواندند.
 ۲- نهالی چند که هنگام ورود خویش غرس کرده بود، اکنون درختانی تناور شده‌اند.
 (خرداد ۱۴۰۲)
 (خرداد ۹۹)

معنی شعر

۴۲۸- معنی سروده زیر را به نثر روان بنویسید.

آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟

درک مطلب

۴۲۹- عبارت زیر بیانگر اهمیت کدام بعد از هویت ملی است؟

«وقتی قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور بیگانه گردد، تا وقتی که زبان خویش را حفظ کند، همچون کسی است که کلید زندان خویش را در دست داشته باشد.»

۴۳۰- شکسپیر در بند زیر چه ویژگی‌هایی را برای عشق جاودانی برمی‌شمارد؟ (ذکر دو مورد)

این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند / و نه توجهی به گردوغبار و جراحات پیری دارد.

۴۳۱- عبارت «و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم» که تو از آن منی و من از آن تو / درست مانند نخستین باری که نام

زیبای تو را تلاوت کردم.» کدام مفهوم را خاطرنشان می‌سازد؟

- (الف) غیرت و دانایی معشوق
 (ب) جاودانگی و تقدس عشق
 (پ) کرامت و مهربانی معشوق
 (ت) وصف‌ناپذیری و زیبایی عشق

۴۳۲- مفهوم مشترک سروده‌های زیر را بنویسید.

- * یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب / کز هر زبان که می‌شنوم نامکرر است
 * هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم «که تو از آن منی و من از آن تو»

۴۳۳- در سطرهای زیر بر چه نکاتی تأکید شده است؟

«چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند.»

۴۳۴- در سروده زیر، شکسپیر در مقام عاشق، چه ادعایی می‌کند؟

«چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟»

پاسخ

۴۲۷- ۱- در این فکر فرورفته بودم که دیدم مرا به اسم صدا زدند.

۲- چند نهال که در هنگام ورود خود کاشته بود، اکنون درختان بزرگی شده بودند.

۴۲۸- فکر و خیالی در ذهن انسان نمی‌گنجد که بتواند آن را بنویسد اما روح راستگو و درست‌کردار من آن را برای تو، ای عشق جاودانی

به تصویر نکشیده باشد. ۴۲۹- توجه به اهمیت زبان ملی و تلاش برای حفظ آن ۴۳۰- همواره معشوق را جوان می‌بیند، پیری برای

عشق جاودانی مهم نیست. ۴۳۱- ب ۴۳۲- سخن عشق تکراری نیست و عاشق از ذکر نام معشوق خسته نمی‌شود

۴۳۳- شاعر عشق خود را با تازه‌ترین تعبیر بیان نموده است یا توصیف‌ناپذیری عشق. محبوب دارای بهترین خصلت‌هاست یا وصف‌ناپذیری

معشوق ۴۳۴- روح راستگوی عاشق هرچه را که در ذهن آدم می‌گنجد، برای معشوق ترسیم کرده است.



قلمرو زبانی

معنی واژه

۴۳۵- معادل معنایی واژه مشخص شده در بیت «چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور» در کدام گزینه نیامده است؟
(خرداد ۱۴۰۳)

(الف) در نفیرم مرد و زن نالیده اند (ب) فریاد و فغان و مرحبا و آفرین به آسمان بلند شد. (ج) وین نغمه محبت، بعد از من و تو ماند

۴۳۶- مترادف واژه «کلان» در عبارت «هرکه مرا ببیند به حقیقت داند که از شما بسیار کلان ترم و جهان از شما زیادت دیده ام.»، کدام کلمه است؟
(خرداد ۱۴۰۳)

«یکی از مردان معمر دهکده که کتاب را بر روی زانو گشوده بود و از پس عینک ستبر خویش در آن می نگریست»

۴۳۷- معنی واژه «دستور»، در بیت زیر با معنی آن در کدام گزینه یکسان است؟
(خرداد ۱۴۰۱)

«چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور»

۱- گر ایدونک دستور باشد کنون / بگوید سخن پیش تو رهنمون

۲- تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / یک کس را دید جان دستور نیست

۳- به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت، صد کاروان

۴- بر مصطفی بهر رخصت دوید / از او خواست دستوری اما ندید

۴۳۸- در ابیات زیر، برای هریک از واژه های «الف» و «ب» یک معادل معنایی بیابید و بنویسید.
(دی ۱۴۰۰)

* سریر ملک، عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هرچه کردگار دهد

* عاشق آن باشد که چون آتش بود / گرم رو، سوزنده و سرکش بود

(الف) مشتاق: (ب) آورند:

املا

۴۳۹- با توجه به واژه های مشخص شده، کدام گزینه غلط املایی دارد؟
(خرداد ۱۴۰۳)

(الف) ولی شستش خبردار شده بود و چشمش مثل مرغ سربریده، مدام روی میز می دوید.

(ب) کان کمند شست خم خویش بگشاید / و بیندازد به بالا، بر درختی، گیرهای، سنگی / و فراز آید.

(ج) چون تیری که از شست رفته، باز نمی گردد، یک بار دیگر به کلام بلندپایه «از ماست که بر ماست» ایمان آورد.

(د) آنگاه باز شکاری که شاهان او را روی شست می نشانند و با خویشان به شکار می بردند، چنین گفت

۴۴۰- املای درست را در جمله های زیر انتخاب کنید.
(خرداد ۱۴۰۳)

(الف) مهمان ها سخت در (محضور / محظور) گیر کرده و تکلیف خود را نمی دانند. (ب) تو نماینده فضلای، تو سزاوار (ثنایی / سنایی)

(ج) از آن همه زیبایی ها و لذت ها و (نشسته ها / نشعه ها) سرشار از شعر و خیال می شدم.

پاسخ

۴۳۵- گزینه ج / (شیون: ناله و ماتم، زاری که در مصیبت و محنت برآرند.) / (الف) نفیر: فریاد و زاری به صدای بلند / (ب) فغان: ناله و

زاری و فریاد / (ج) نغمه: نوا، ترانه، سرود ۴۳۶- معمر (سالخورده) / کلان: دارای سن بیشتر ۴۳۷- گزینه ۳ / دستور در بیت سؤال

و گزینه ۳ به معنی وزیر و در بقیه گزینه ها به معنی اجازه ۴۳۸- (الف) گرم رو (عاشق نیز درست است) (ب) سریر

۴۳۹- ب / شست (انگشت شست): هم آوا با شصت (عدد ۶۰) ۴۴۰- (الف) محظور (املای این واژه به صورت محذور نیز آمده است)

(ب) ثنایی / ثنا (ستایش) هم آوا با سنا (روشنایی) (ج) نشسته ها

۴۴۱- از چهار گزینه زیر، در دو گزینه نادرستی املائی وجود دارد؛ آن دو را مشخص کنید. (خرداد ۱۴۰۳)
 الف) مطاع و فرمانروا - صلۀ ارحام - سوءهاضمه
 ب) حمایل و محافظ - غرض نهال - مستور و پوشیده
 ج) مغلوب و مقهور - زل زدن و نگرستن - مخاصمت و دشمنی
 د) ضمداد و مرحم - بحر مکاشفت - ضجّه و فریاد

۴۴۲- در عبارت های زیر، املائی دو واژه نادرست است؛ درست هریک را بنویسید. (دی ۱۴۰۲)
 الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق
 ب) پیرمرد از داخل کازیه روی میز یک پاکت کهنه را برداشت.
 ج) نالۀ مرغ اسیر این همه بحر وطن است
 د) همچنان که می توانست او، اگر می خواست / کان کمند شست خمّ خویش بگشاید

۴۴۳- دو مورد نادرستی املائی را در گروه کلمات زیر بیابید و درست آن ها را بنویسید. (دی ۱۴۰۲)
 بیت الاحزان - تزویر و دورنگی - شیر ارقند - تریاق و پادزهر - سختی و تعب - شبه و سایه

۴۴۴- در گروه کلمات زیر، غلط های املائی را بیابید و شکل صحیح آن ها را بنویسید. (شهریور ۱۴۰۲)
 کازیه و جاکاغذی - بقولات و حبوبات - انضمام و ضمیمه - طبق و سینی - طاق و سقف مهدّب - تناول و تعدّی - خرد رفتن و ساییده شدن - قلیان و جوشش

۴۴۵- در کدام گزینه غلط املائی دیده می شود؟ (خرداد ۱۴۰۱)
 ۱) نهالی چند در هنگام ورود خویش در باغ غرس کرده بود.
 ۲) کتاب را بر روی زانو گشوده بود و از پس عینک ستبر خویش در آن می نگریست.
 ۳) چنان می نمود که در چهار گوشۀ اتاق، درفش ملی ما را به احتراز درآورده باشند.
 ۴) قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور گردد.

۴۴۶- در گروه کلمات زیر، سه نادرستی املائی وجود دارد؛ شکل درست آن را بنویسید. (دی ۱۴۰۱)
 حزین و غم انگیز، زی حیات و جان دار، ضمداد و مرحم، غرس و نشاندن، کازیه و جاکاغذی، مُصر و پافشاری کننده، معلوف و انس گرفته، هول و ترسناک

۴۴۷- در گروه کلمه های زیر، دو مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۰)
 آذر و حیا - خار و بی ارزش - سورت سرمای دی - زهر شمشیر و سنان

۴۴۸- در گروه کلمات زیر، سه مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. (خرداد ۹۹)
 عملیات احداث، یقما و تاراج، چریغ آفتاب، جثۀ آدمی، صدای مهیب، آذر و حیا، سطور و چهارپا، مسلک و روش

۴۴۹- در گروه کلمه های زیر، سه مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. (شهریور ۹۹)
 حریوه خوب و پاک آیین - فخر و مباهات - طلالو پرشکوه - تمایل و خاسته - شرحه شرحه و پاره پاره - تماشا و نظاره



۴۴۱- ب و د (غرس و مرهم) ۴۴۲- ج) بهر ۴۴۳- د) شصت ۴۴۴- شبح ۴۴۴- طاق و سقف محدّب - خورد رفتن و ساییده شدن - غلیان و جوشش ۴۴۵- ۳) اهتزاز ۴۴۶- ذی حیات - مرهم - مألوف ۴۴۷- آذر و حیا - خوار و بی ارزش ۴۴۸- یقما و تاراج: یغما / آذر و حیا: آذر / سطور و چهارپا: ستور ۴۴۹- حریوه: هریوه / طلالو: تلالو / خاسته: خواسته

۴۵۰- در گروه کلمه‌های زیر، دو مورد نادرستی املایی وجود دارد؛ شکل درست هریک را بنویسید. (خرداد ۹۸)
استیصال و درماندگی - سوءهاضمه - مسطور و پوشیده - اجین و آمیخته - مأوا و پناهگاه

۴۵۱- کدام گزینه، واژه‌ای «هم‌آوا» در زبان فارسی ندارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)
(الف) دیگر اکنون آن عماد تکیه و امید ایرانشهر / شیرمرد عرصه ناوردهای هول / در بن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان گم بود.
(ب) گویی جامه‌ای بود که درزی ازل به قامت ایشان دوخته بود.
(ج) بیامد دو صد مرد آتش‌فروز / دمیدند گفتی شب آمد به روز

دستور

۴۵۲- با توجه به بیت «اگر لطف تو نبود پرتوانداز / کجا فکر و کجا گنجینه راز»، کدام واژه بیت زیر، نقش دستوری یکسانی با واژه مشخص شده دارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)
«زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست / در حق ما هر چه گوید، جای هیچ اکراه نیست»

۴۵۳- با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۳)
«به سوزی ده کلامم را روایی / کز آن گرمی کند آتش گدایی»
(الف) نقش ضمیر پیوسته در مصراع نخست چیست؟ (ب) جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.
(ج) نقش دستوری واژه مشخص شده چیست؟

۴۵۴- نوع حذف را در موارد زیر مشخص کنید. (خرداد ۱۴۰۳)
(الف) چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده‌است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن. (ب) امروز خورشید در دشت آینه‌دار من و تو

۴۵۵- در کدام گزینه «حذف به قرینه معنایی» صورت پذیرفته است؟ (خرداد ۱۴۰۲)
(الف) عشق من، خنده تو / در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفت.
(ب) پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند.
(پ) گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند
(ت) گفت: نزدیک است والی را سرای؛ آنجا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟

۴۵۶- زمان و نوع فعل «نخستین جمله» در همه عبارات زیر، به جز عبارت یکسان است. (خرداد ۱۴۰۲)
(الف) داشتم می‌گفتم آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد.
(ب) در باب آن مسئله معهود، خاطرم داشت کم‌کم به کلی آسوده می‌شد.
(پ) با تمام نیرویی که داشت می‌دوید. هرازگاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد.
(ت) کار داشت به دلخواه انجام می‌یافت که ناگهان از دهنم دررفت که آخر، آقایان، حیف نیست از چنین غازی گذشت؟

پاسخ

۴۵۰- مستور و پوشیده - عجین و آمیخته ۴۵۱- ب / الف) هول (ترسناک) هم‌آوا با حول (اطراف، قدرت) / ج) صد (عدد ۱۰۰)
هم‌آوا با سد (بند، بستن) ۴۵۲- پرتوانداز نقش مسند / آگاه نیز نقش مسند دارد / نبود: فعل اسنادی / نیست (مصراع دوم): غیراسنادی /
جا: نهاد ۴۵۳- الف) م در کلامم: مضاف‌الیه ب) از آن گرمی کند آتش گدایی (که: پیوند وابسته‌ساز) ج) نهاد
۴۵۴- الف) لفظی (حذف فعل «مانده‌است» بعد از نوشتن) / ب) معنایی (حذف فعل «است» در پایان مصراع)
۴۵۵- ب (رحمت [باید]: لفظی) ۴۵۶- گزینه پ / در گزینه الف: داشتم می‌گفتم: ماضی مستمر / در گزینه ب: داشت می‌شد: ماضی مستمر / در گزینه ت: داشت انجام می‌گرفت: ماضی مستمر / در گزینه ب: داشت: ماضی ساده

(شهریور ۱۴۰۱)

۴۵۷- نوع «حذف» را در هریک از عبارات زیر، مشخص کنید.

الف) زندگی، سخت آلوده است و انسان ماندن، سخت دشوار.

ب) تو نیز تیرانه، گشاده‌دستی و کرامت را از درختان میوه‌دار بیاموز.

قلمرو ادبی

۴۵۸- آرایه ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(خرداد ۱۴۰۳)

الف) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل، یکسان می‌کند پست و بلند راه را (اسلوب معادله / متناقض‌نما)

ب) از سیم به سر یکی کله‌خود / ز آهن به میان یکی کمر بند (استعاره / حس آمیزی)

ج) مرد بقال، آتشین پیغام / راستی کانون گرمی بود (ایهام / حسن تعلیل)

د) ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی / دلت خلد است، خالی ساز از طاووس و شیطانش (تضمین / تلمیح)

۴۵۹- آرایه مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب نمایید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است) (مرداد ۱۴۰۳)

الف) دل گرمی و دمسردی ما بود که گاهی / مردادمه و گاه دی‌اش نام نهداند

ب) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کند اول چراغ خانه را

ج) بیامد دو صد مرد آتش‌فروز / دمیدند گفتی شب آمد به روز

د) خیس خون داغ سهراب و سیاوش‌ها / روکش تابوت تختی‌هاست

۱- اسلوب معادله

۲- تلمیح

۳- جناس همسان

۴- اغراق

۵- حسن تعلیل

۴۶۰- آرایه ادبی مناسب با هر سروده را در برابر آن بنویسید. (یک آرایه اضافه است) (خرداد ۱۴۰۲)

الف) آتش عشق است کاندلر نی فتاد جوشش عشق است کاندلر می فتاد

ب) چون رود امیدوارم؛ بی‌تابم و بی‌قرارم من می‌روم سوی دریا؛ جای قرار من و تو

پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه‌خانه گرم و روشن بود همچون شرم

۱- ایهام

۲- تضمین

۳- حسن تعلیل

۴- حس آمیزی

۴۶۱- آرایه‌های ادبی به کاررفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟

(در ستون «ب» یک مورد اضافی است.) (شهریور ۱۴۰۲)

ستون «ب»

ستون «الف»

الف) با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو

ب) کاوس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند

ج) نه در شیراز و نه در شهر گنجه / نظامی می‌شوم در قصر شیرین

۱- ایهام

۲- استعاره

۳- حس آمیزی

۴- جناس تام



۴۵۷- الف) حذف به قرینه لفظی (سخت دشوار است) ب) حذف به قرینه معنایی (حذف فعل بعد از منادا (تیرانا)

۴۵۸- الف) اسلوب معادله ب) استعاره (کله‌خود سیمین: استعاره از برف) ج) ایهام (کانون گرم: ۱- گرم بودن محیط قهوه‌خانه

۲- صمیمی بودن جمع) د) تلمیح (اشاره به این باور که طاووس پرنده‌ای بهشتی بوده است اما به خاطر همدستی با ابلیس از بهشت رانده شد.)

۴۵۹- الف) حسن تعلیل ب) اسلوب معادله ج) اغراق د) تلمیح

۴۶۰- الف) حسن تعلیل ب) ایهام پ) حس آمیزی

۴۶۱- الف) ۲ (استعاره) ب) ۴ (جناس تام) ج) ۱ (ایهام)

- ۴۶۲- آرایه ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده، در برابر آن بنویسید. (یک آرایه، اضافه است) (دی ۱۴۰۱)
- | | | |
|--------------------------------------|------------------------------------|-----------------|
| الف) یکی تازی ای برنشسته سیاه | همی خاک نعلش برآمد به ماه | ۱- ایهام |
| ب) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را | سیل یکسان می کند پست و بلند راه را | ۲- اغراق |
| پ) در عالم پیر، هرکجا برنایی است | عاشق بادا که عشق خوش سودایی است | ۳- حسن تعلیل |
| | | ۴- اسلوب معادله |

تاریخ ادبیات

- ۴۶۳- کدام دو اثر از یک نویسنده یا شاعر است؟
فی الحقیقه العشق - فیه مافیه - کلیله و دمنه - تذکره الاولیا - سندبادنامه - منطق الطیر - تمهیدات (خرداد ۱۴۰۳)
- ۴۶۴- کدام اثر مربوط به بخش ادبیات جهان است؟
الف) از پاریز تا پاریس ب) قصه های دوشنبه (خرداد ۱۴۰۳)
- ۴۶۵- نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید.
بخارای من، ایل من: محمد بهمن بیگی / تذکره الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب الدین سهروردی / قصه شیرین فرهاد: نظامی (خرداد ۱۴۰۲)
- ۴۶۶- در جدول زیر، مشخص کنید که هریک از آثار گروه «الف» متعلق به کدام نویسنده در گروه «ب» است. (دی ۱۴۰۲)
- | | |
|---------------------------|---|
| گروه الف | گروه ب (یک مورد اضافه است) |
| قصه شیرین فرهاد / تمهیدات | احمد عربلو / نصرالله منشی / عین القضاة همدانی |
- ۴۶۷- نام آفرینندگان آثاری که نویسنده آنها نادرست است، بنویسید.
سانتاماریا: سید مهدی شجاعی - تمهیدات: شهاب الدین سهروردی - سندبادنامه: ظهیری سمرقندی - فیه مافیه: جامی - دری به خانه خورشید: سلمان هراتی (شهریور ۱۴۰۲)
- ۴۶۸- هریک از آثار «قصه های دوشنبه»، در حیاط کوچک پاییز در زندان، فی حقیقه العشق و قصه شیرین فرهاد با کدام یک از توضیحات زیر متناسب است؟
الف) کتابی است عرفانی از شیخ شهاب الدین سهروردی ب) شعر خوان هشتم از سروده های این کتاب است.
ج) این اثر از ترجمه های عبدالحسین زرین کوب است. د) داستانی است طنز، از احمد عربلو با موضوع دفاع مقدس (خرداد ۱۴۰۱)
- ۴۶۹- در بین آثار زیر، نام پدیدآورنده دو اثر در مقابل آن درست نوشته شده است؛ آن دو را مشخص کنید. (خرداد ۹۹)
- (فیه مافیه: مولوی) - (منطق الطیر: سنایی غزنوی) - (قصه های شیرین فرهاد: ابوالقاسم لاهوتی) - (تیرانا: محمدرضا رحمانی) - (دری به خانه خورشید: احمد عربلو)

پاسخ

- ۴۶۲- الف) ۲- اغراق (مصراع دوم) ب) ۴- اسلوب معادله پ) ۱- ایهام (سودا: ۱- خیال و دیوانگی ۲- معامله، تجارت)
- ۴۶۳- تذکره الاولیا، منطق الطیر (هر دو از عطار نیشابوری) ۴۶۴- ب (آلفونس دوده) ۴۶۵- تمهیدات: عین القضاة همدانی / قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو ۴۶۶- قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو / تمهیدات: عین القضاة همدانی
- ۴۶۷- تمهیدات: عین القضاة همدانی / فیه مافیه: مولوی
- ۴۶۸- الف) فی حقیقه العشق ب) در حیاط کوچک پاییز در زندان ج) قصه های دوشنبه د) قصه های شیرین فرهاد
- ۴۶۹- (فیه مافیه: مولوی) / (تیرانا: محمدرضا رحمانی)

قلمرو فکری

درک مطلب

(خرداد ۱۴۰۳)

۴۷۰- کدام گزینه بار معنایی منفی ندارد؟

الف) دیدم، توطئه ما دارد می‌ماسد. (ب) اندیشیدم که باز برای ما چه خوابی دیده‌اند. (ج) دیدم چشم بد دور، آقا و اترقیده‌اند

۴۷۱- با توجه به ستون «الف» مفهوم مناسب هر بیت در ستون «ب» را مشخص کنید. (در ستون ب یک مورد اضافی است) (خرداد ۱۴۰۳)

ستون الف

ستون ب

- الف) گفت: می‌باید تو را تا خانه قاضی برم / گفت: رو، صبح آی، قاضی نیمه‌شب بیدار نیست
 ب) خانه‌ای کاو شو از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است
 ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید.
 د) راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود
- ۱- برتری عشق بر عقل
 ۲- ناپایداری حکومت‌ها
 ۳- تقدس عشق
 ۴- فساد و غفلت حاکمان
 ۵- بیگانه‌ستیزی

۴۷۲- مفهوم مناسب هر بیت را از ستون «ب» مشخص کنید. (در ستون ب یک مورد اضافی است) (مرداد ۱۴۰۳)

ستون الف

ستون ب

- الف) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته می‌سند
 ب) ز خورشید و از آب و از باد و خاک / نگرده تبه نام و گفتار پاک
 ج) سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخت گشت خوار
 د) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت
- ۱- جاودانگی نام نیک
 ۲- ترجیح مرگ بر ننگ
 ۳- وارستگی
 ۴- جاه‌طلبی
 ۵- دعوت به ظلم‌ستیزی

۴۷۳- هریک از موارد زیر، با کدام مورد در جدول داده‌شده مفهوم مشترکی دارد؟ (یک مورد در جدول اضافی است)

الف) کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟ (خرداد ۱۴۰۱)

ب) حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه‌اش آیات وحی بر لب دارد.

ج) شیرمردی باید این ره را شگرف زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف

- ۱) نی حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند
 ۲) راستی خاتم فیروزه بواسحاقی خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود
 ۳) من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو /
 ۴) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد هر که بی روزی است، روزش دیر شد

پاسخ

۴۷۰- گزینه الف / توطئه ما دارد می‌ماسد: نقشه ما دارد عملی می‌شود، داریم به نتیجه می‌رسیم. / خوابی برای کسی دیدن: کنایه از نقشه کشیدن، تصمیم بد گرفتن / چشم بد دور آقا و اترقیده‌اند: بلا به دور، آقا تنزل کرد، پسروی کرد. (متضاد پیشرفت)

۴۷۱- الف) ۴ (ب) ۵ (ج) ۱ (د) ۲

۴۷۲- الف) ۵ (ب) ۱ (ج) ۲ (د) ۳

۴۷۳- الف) ۲ (ب) ۳ (ج) ۱

۴۷۴- هریک از بیت‌های ردیف «اول» با کدام یک از مفاهیم ردیف «دوم»، متناسب است؟ آن‌ها را به هم ربط دهید.
(در ستون «دوم»، یک مفهوم اضافی است)

(خرداد ۹۹)

ردیف دوم

ردیف اول

- الف) سیاوش بدو گفت انده مدار / کزین سان بود گردش روزگار
ب) گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی / گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست
ج) شیرمردی باید این راه را شگرف / زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف
د) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است
ه) بیان دشواری‌های راه عشق

پاسخ

۴۷۴- الف) ۴ ب) ۱ ج) ۵ د) ۳



@valimasoudi44

درسنامه کامل فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم:

تهیه و تنظیم: ولی مسعودی

- بررسی دقیق قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- بررسی دقیق آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ابیات و عبارات
- واژگان هم‌آوا همراه با معنای آن‌ها: ثنا (ستایش)، سنا (روشنایی)
- آموزش درست‌نویسی واژه‌ها: ب + انداز = یینداز (درست)، ییانداز (نادرست)
- ارائه نمونه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی به صورت درس به درس همراه با پاسخنامه

➤ برای تهیه نسخه کامل درسنامه دهم، یازدهم و دوازدهم با شماره ۱۷۰۷ - ۱۷۸ - ۰۹۱۱ تماس بگیرید.



نمونه‌ای از درسنامه فارسی دهم - درس ۶: مهر و وفا

۵- صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

قلمرو فکری: ای باد صبا، [از تو می‌خواهم] اگر دل مرا در زلف معشوق دیدی، محبتی کن و به دلم بگو که جای خود را حفظ کند. (زلف یار جایگاه دل عاشق)

قلمرو ادبی: «مورد خطاب قرار گرفتن صبا» و «گفتن به دل»: تشخیص و استعاره / باد صبا: نماد پیام‌رسانی / بر، سر: جناس ناهمسان (ناقص)

قلمرو زبانی: * صبا: بادی که از طرف شمال شرقی وزد؛ باد بهاری / صبا: **هم‌آوا** با سبا (نام شهر بلقیس) / ار: مخفف «اگر» / بیت: چهار جمله / صبا: منادا (حذف فعل به قرینه معنایی) / ضمیر متصل «ش» در بگویش: متمم (به او بگو) و مرجع آن: دل / بیت دارای سه مفعول: ۱- دل: مفعول فعل «بینی» ۲- «جا نگه دارد»: مفعول فعل «بگو» ۳- جا: مفعول فعل «نگه دارد» /



@valimasoudi44

۰۹۱۱ - ۱۷۸ - ۱۷۰۷

نمونه‌ای از درسنامه فارسی یازدهم - درس ۱۲: کاوه دادخواه

۳- هنر خوار شد، جادویی ارجمند نهان راستی، آشکارا گزند

فکری: فضیلت و شایستگی بی‌ارزش شد و جادوگری ارزشمند شد. راستی و درستی از بین رفت و آسیب و ستم آشکار شد. (جابه‌جایی ارزش‌ها)

ادبی: هنر و جادویی - خوار و ارجمند - نهان و آشکارا - راستی و گزند: تضاد

زبانی: * هنر: فضیلت، استعداد، شایستگی، لیاقت / گزند: آسیب، رنج، ظلم

حذف فعل «شد» به قرینه لفظی: جادویی ارجمند [شد]، راستی نهان [شد]، گزند آشکارا [شد] / هنر، جادویی، راستی، گزند: نهاد / خوار، ارجمند، نهان، آشکارا: مسند / خوار (پست، بی‌ارزش): **هم‌آوا** با خار (تیغ گیاه)



فارسی ۳ دوازدهم

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش



- ♦ بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- ♦ معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب
- ♦ ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- ♦ نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی



فارسی ۲ یازدهم

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش



- ♦ بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- ♦ معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب
- ♦ ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- ♦ نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی



فارسی ۱ دهم

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش



- ♦ بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- ♦ معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب
- ♦ ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- ♦ نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی



فارسی ۳ دوازدهم

رشته های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف



- ♦ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ♦ ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- ♦ به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی



فارسی ۲ یازدهم

رشته های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف



- ♦ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ♦ ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- ♦ به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی



فارسی ۱ دهم

رشته های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف



- ♦ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ♦ ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- ♦ به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی